

Matfa ar peefuhthifchann
par pafthi:

par gadu 1 rub. 60 fap.
" pufgadu 85 "

Matfa bes peefuhthifchannas
Nihgā:

par gadu 1 rub. — fap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnefchi 30 "

Matf. w. teel isdohhts seft-
beenahm no p. 12 fahloht.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpafchneekts un apgahdatajs.

Mahjas weefis isnahf ween reis pa nedetu.

Matfa

par fludinahjannu:
par weenas fleijas fmaltru
rakftu (Petri-) rindu, jeb
to weetu, to tahda rindas
eenem, matfa 10 fap.

Redaktija un ekspedizija
Nihgā,

Ernst Plates bilfchu- un
grahmatu- drukatawā pee
Pehtera basnijās.

N° 49.

Sestdeenā 6. Dezember

1875.

Mahjas weefa lasitajeem un draugeem par sinu.

Lai Mahjas weefa issuhthifchana waretu pehz fahrtas un bes lawefchanas notikt, tad luhdsu apsteletajus, lai pee laika man uf dohd fawu wahrdu un dshwes weetu. Matfa paleet ari uf preefchu ta pate la agratōs gadōs, prohti 1 rubli, peelikums 75 fap. un pastes nauda 60 fap., tā fa teem, tam pa pafthi japeefuhtha, par gadu jamatfa par Mahjas weefi ween 1 rubl. 60 fap. un par Mahjas weefi ar peelikumu 2 rubli 35 fap. Teem, kas fche pat Nihgā ik nedetas fawu lapu fanem waj leel fanemt, — teem ta pastes-nauda sinams naw jamatfa klahf, bet tee dabuhn Mahjas weefi ar peelikumu par 1 rubli 75 l. un bes peelikuma par 1 rubli.

Nihgā: Mahjas weefa apsteleschanas teel preti nemtas manā drukatawā un grahmatu bohde pee Pehtera basnijās; Pehterburgas Ahr-Nihgā Rakftu-eelā N° 18 Winkmann l. pal-lambari Martinfona namā, un Weifa l. bohde pee leela pumja; Pabrdaugawā pee Stabufch l. pret Holma l. fabrika. Tad wehl zitās pilsehtās apsteleschanas preti nems, prohti: Zehfīs: lohpmānis Peterfohn l.; Walmeerā: G. G. Trey l. fawā grahmatu bohde; Wallā: Rudolff l. fawā grahmatu bohde; Selgawā: J. Schablowfky l. fawā grahmatu bohde; G. Höpfer l. fawā bohde pee tirgus platfcha un S. Allunan l. fawā grahmatu bohde; Talfōs: lohpmānis Simfen l.; Jaunjelgawā: Adolf Schwabe l. fawā grahmatu bohde; Dohbelē lohpmānis J. Dawidofffky l. fawā drahnu bohde; Kuldigā: lohpmānis Lagfding l. fawā bohde un tad Baufstā Goerke l. fawā apteekli.

Ernst Plates,

Mahjas weefa apgahdatajs un redaktors.

Rahditajs.

Jaunafahs finas. Telegrafa finas.

Celfchfemes finas. Pahrlangerchansa atraitnes fleplawu. No Dsehrbenes: pahrlahnu-rubfeem. No Rannas Jaunas-muifchas: pahrlahnsibū. No Korwas: ffohlas mahjas eefwehtifchana. No Selgawās: Latweefchu draugu beedribas fapulze. No Leepajās: fugofehāna. No Dinaburgas: firgu fahdsiba. No Sahmu falas: glahbfchana is juhras-breesmahm.

Ahrfemes finas. No Wihnes: Austruifas wehtnefehāna farunafchānāhs ar fultanu. No Turzijas: Wibat Pafcha ifturefehānāhs, — notikumi is kara laula. No Indijas: zilweku upurefehāna. No Ameritas: nehgeru buhfchana.

Suta-mafchina. Rakfts is Dinaburgas. Subrneeziha Latvija. Sina pahrlahnfaukteem Nihgā. Wehra leetamas weetas Nihgā. Dselfezela braujeeni. Naudas papihru-zena.

Peelikumā: Weifera fchahweens. Grandi un feedi.

Jaunafahs finas.

No Nihgas. Nedelas eefahkumā flipēs fals mums ufbruka, fala lihds 20 grahdeem; bet zetortdeenu laifs tā atlaidahs, ka jaw fahla kufi, bet peektdeenu atkal fahla falt, tā fa pehz fahkuma fpreefchoht mums fihwa seema gaidama.

No Italijas. No daschahm Italijas pawalstehm atnahfufchas finas, ka tur atkal eeradufchees laupitaji, kas deefgan leelā pulkā fabeedrojufchees zelotajeem ufbruhl un tohs aplaupā, bet angftmanus patura apzeetinatus un tikai pret leelu atfwabinafehānas naudu laifch walā.

No Japanes. Jaw daschu reisu no Japanes finodami efan uf tam norahdijufchi, ka Japanes muhfu laiku garu eewehrodama knafchi uf preefchu dohdahs un tā tad pahrgrohffijumi tik lab waldbibas nodatās tā ari ffohlas-buhfchānā wifur manami. Tagad nu waram pafinoht, tā ari teefas-buhfchānā jauna pahrgrohffifchana isdarita pehz Giropas labako

teeftu eerikteh. Blafchaki fcho leetu fche negribam aprakftiht, jo tas muhs par tahlu aifwestu teefas finafchānā, mums peeteel peeminejufcheem, ka Japanes naigi uf preefchu dohdahs, turpreti no Nihnas, Japanes kaiminu walfts, to newaram finohf, tā negrib un negrib atmetst wezu laiku eeradumus un tā tad attihffifchānāhs newar weiktees. Ari no Nihnas waram fajiht: „las uf preefchu nedohdahs, tas atpafal rahppjāhs.“

Telegrafa finas.

No Pehterburgas tai 4. Dezemberi. Keisarijka augftiba leelfirftene Marija Nikolajewna, kas lohti faflimufe, fahloht atwefelotees.

No Londones tai 3. Dezemberi. Gdinburgas herzoga meita (muhfu augfta Keisara meitas meita) pee fwehtas kriftibas dabujufe to wahrdu Marija Alekfandra Wiktoria.

No Konftantinopeles tai 3. Dezemberi. Wafar, tai 2. Dez., Turku waldbiba iflaidufe pafsludinajumu, ka tikfchoht teefas- un pahrwaldifchānas-buhfchānā isdariti pahrgrohffijumi, pehz kureem pawalftu pahrwaldifchāna nahfchoht pawalftneeku rohlās. Teefafchānas jeb prozejes starp Turkeem un kriftigem teel nodohhtas ziwil-teefahm. Teel apfohlihts, ka nodohfchānas tikfchoht tairni ifdalitas, ka nodohfchānu fanehmeji tikfchoht zelti no par ftneekem pafcheem, ka wifem pawalftneekem tikfchoht peefohlita grunts-ihpafchuma teefiba, un ka klaufibas darbi tikfchoht atzelti. Tad ari tikfchoht atlaufs walfts-amatōs ftahtees tahdeem, kas naw Turku tizigi. Zhpafcha lomiffija efoht eezelta, kas pahrlahnef mineto pahrgrohffijumu eewefchānu gahdafchoht.

Geschiedenes Sinas.

No Nihgas. Ngahjuschâ numurâ sinojam no Saslauka pahr fleplawibu, kas isdarita pee Langerhans atraitnes un tad peeminejam, ka polizeja esohr fleplawam jaw us pehdahm. Tagad nu atrohnam awises flaidras sinas pahr mineta fleplawa peekerschanu. Deenastmeita Lihse jawâ issazifchanâ bija til flaidri Langerhansa fleplawu apsihmejuse, ka polizeja nahza us tahm dohmahm, ka fleplaws newar nekas zits buht kâ Pawlows, kas nesen bija no zeetuma islaists. Pawlows no zeetuma islaists, bija aissuhthits us Zehsim, kur tas bija peerakstihits; tapehz polizeja fahka schaubitees, waj tikai tas pats us Zehsim aissuhthitais Pawlows waretu buht tas fleplaws. Bet kad nu aislaida pa telegrafu sinu us Zehsim, tad polizeja no tureenâ birgermeistara dabuja to atbildi, ka minetais Pawlows tuhlt pehz fawas aissuhthifchanas atkal sahdsibu padarijis un tad pasubis. Tahdu atbildi dabujuse un tahlak melledama polizeja issinaja, ka diwi Nihdsineeki, kas Pawlowu pasihst, redsejuschi, ka Pawlows tai laikâ, kad Langerhans tikuse nonahweta, no winas mahjas weetas meshâ eesteidsees. Tê nu polizejai wairs nebija ko schaubitees, ka Pawlows tas fleplaws bijis, un wina tapehz usihtigi luhloja to rohlâ dabuht. Winai ari drihs isdewahs issinahrt, ka kahds jauns zilweks, kam pehz issazifchanas wajadseja Pawlowam buht, griboht Bolderajâ ar Anglu damstugi „Nero“ prohjam aibraukt. Zelgawas Uhr-Nihgas pristaws to isdirdis aibrauka tuhlt us Bolderaju un ari starp matroscheem Pawlowu atrada, kuru winsch zeeti fanehma. Gesahlumâ Pawlows gan leedsahs, bet kad dandj peerahdijumu radahs, kas winu par wainigu apsihmeja, tad winsch wairs neleedsahs, bet flaidri is-teiza, ka winsch Langerhansa atraitni nonahwejis, dohmadams pee winas dandj naudas atrast, jo bija dsirdejis, ka tai esohr 2000 rubl. Lihds ar Pawlowu tika wehl diwi apzeetinati, kas winu bija flehpusch. Schis notikums ir atkal jauns peerahdijums, zil ismanigi un weilli muhsu polizeja sin no-seedsneekus rohlâ dabuht.

No Dserbenes teel „Darbam“ tã sinohts: Dserbenes „zeribas beedriba“ notureja fawu 16to semlohpibas sapulzi tai 5tã Nowemberi. Wisu pirms nehna runâ tã nosauktohs Jahnu-rudsus. Draudses skohlotajs Gailitis pahr mineteem rudseem sinoja tã: „Zil man sinams, tad muhsu apgabala no masakeem semtureem wehl neweens naw Jahnu-rudsus dehstijis un kohpis, tã tad peedsihwojumu un panahkumu truhlt, tandehl ari mas ween ko spehsim un drihstesim pahr scho rudsu labumeem un launumeem spreest, tomehr gandrihs katrs no Zums buhs redsejis schohs rudsus tuwejas Nehkina muischas laukos.“ To fazijis runatajs pasneedsa schahdas sinas, ko dabujis no minetas muischas lunga v. H: „Es apsehju katru gadu 5—7 puhra weetas ar Jahnu-rudseem. Wini jafehj tuhlin pehz Jahneem — zaur to tad ari tas wahrds wineem zehlees. Wini nahf sehjami ta gada rudsu semê. Semê sagatawojama un mehslujama kã jaw alash rudseem. Rudens mitruma un flapjuma deht ir labaki, ja winus weeglakã semê sehj. Es sehju us puhra weetas 1½ puhra tihru Jahnu-rudsu. Til lihds ka schee islaifiti, tad sehju atkal schem pa wirzu 2 puhri jauktas labibas, kã ausas, meeschus, firnus, us katras puhra weetas. Derigã semê un pee isdewiga laika nu fanemahs un no-aug warena lohpu bariba. Wina war pa tufcho rudens laiku plaut un jaw

zelt lohpeem preekshã, war ari kalteht un seemai usglabaht. Zskapts un seema jauktai labibai galu dara un nahlamã wafarã weenigi tihri, flaidri Jahnu-rudsi aug. Wineem ir biruns pa laikam labaks, bet swars masaks neka ihstenajeem rudseem. Scho rudsu milli maisei pawifam derigi. Kam flittas ganibas un mas sahneeku, lai sehj Jahnu-rudsus.“ Tã v. H. kungs. Daschi no sapulzeteem sohlijahs no mineta lunga scho rudsu fehllu eegahdaht un tohs nahkamibã ari fawos laukos ismehginahrt.

No Rannas Jannas-muischas. Kã mums tizis stahstihits, tad tureenã apgabala notikuschas daschas sahdsibas. Tã par prohwi tai nakti no 11ta us 12to Nowemberi sagfi usbruluschy Gahles fainneekam, tam flehti uslaususchy un tur labibu un zuktas-galu isnehmuschy; tad ari linus melledami nogahjuschy us riju un tur kahdu druzzinu gatawu sinu panehmuschy. Sawu wesumu fakhawuschy aisdewuschees us Zehsu puji. Kã dsird, tad sagteem jaw pehdas peedsihtas, kahdi peezi tehwin, kas Zehsu tuwumã usturotees, esohr jaw zeeti fanemti; ari no sagtahm mantahm jaw daschas atrastas. Kahdu nedetu wehlaki pehz augscham minetas sahdsibas tikuschas apsigtas Dirseeschu mahjas. Saimneekam tur issaguschy sirgu, kahdus 80 rublu wehrtibã.

No Korwas. Tani 27tã Septemberi f. g. tika Korwas jaun-usbuhweta skohlas- un teefas-mahja eeswehtita. Geswehtifchanas wahrds notureja zeen. draudses mahjitajs Treu, kur pastarpam weenbalsigi tika dsedahts, kas wis eerastã kahrtã notika. — Tad pehz tam schã aprinka draudses-teefas leelstungs Gãhtgens, Latwju garã fageretu, wispahrigu, swarigu un wiseem eewehrojumu runu tureja, ifkatru fawã kahrtã un amatã pamahjidams un norahdidams, kahdã wihse buhs tagad isturetees, lai walsts pee labklahfchanas, attihstibas un kahrtibas waretu nahft, — fawu runu ar teem wahrdeem: „to es Zums no firds wehlu,“ beigdams. — Tadeht lai „augsta laime winam!“ — Kahds Jaun-Laizeneets.

No Zelgawas. Nahkochu nedetu „Latweeschu draugu beedriba“ turehs fawu sapulzi tai 10tã un 11tã Dezemberi Zelgawã. Pee pahrspreeschanas nahfchoht schahdi preekshilikumi: 1) waj deretu, ka Latweeschu draugu beedriba jawee-nofchanã stahtohs ar tahm preeksh derigu Latweeschu rakstu apghadafchanas pastahwedamahm fabeedribahm; 2) waj buhtu derigi, ka preeksh derigeem Latweeschu raksteem tiktu noliktas gohda maksas, un 3) pahrspreest tohs Latweeschu rakstus, kurei pa schã gada laiku tikuschy eesahkti jeb jaw pabeigti.

— Tai 25tã Nowemberi Zelgawas „Katarihnes patwehse“ (Katarinenstift) swehtija fawus gohdaswehtkus par peeminu tai deenai, kur ta preeksh 100 gadeem atpakal no tagadeja firta Bismarka radineezes, generalenes Katarihnes v. Bismark, dsim. Trota v. Treyden, tika eezelta preeksh ne-apprezetahm muischneeku freilenehm. Ari firtis Bismarks bijis us scho swehtku deenu eeluhgts. Bismarks pats gan naw nahjis, bet atsuhthijis laimes-wehleschanu pa telegrafu.

No Beepajas teel schejeenas Wahju awisei sinohts tã: Lai gan stipri fals, tad tomehr kugofchana naw apstahjusehs. Tai 1mã Dezemberi wehl peenahza 2 kugi. Trihs kugi teel lah-deti un drihsunã aibraufchoht.

No Dinaburgas mums schahds pasinojums peesuhthits: „Pee mums jaw pahra nedetu zela laiks un lautini no tahlenes papilnam atwed linus, bet fawus lohpius wini labi newalte; jo zil sinu no teem, kas pehz sirgeem ir mellesuschy.

tad ſcho diwi nedelu laikâ efoht noſagti 5 ſirgi. Laudis wehl ir tahdi nepraſchi, ka wini to polizejai nedara ſinamu, bet meledami pahru deenu pa pilſſehtu nowaſajahs un tad ir kahjahm ja-eet mahjâs. —

— Pahr kahdeem nelaimigeem notikumeem, kas Dinaburgâ warn notikufchi, tahdas ſinas paſneegt: Kâ laudis runa, tad tai nakti no 9ta uſ 10to Oktoberi pulſten 11 netahlu no dſelſezeta ſtanzijs efoht kahdam Krihzburgas wihran uſbrufchi 4 waſanki, to pee ſemes nogahufchi un 27 rublus no bilſchu kules iſrahwuſchi, bet ahtri iſraut newaredami un ar naſi bilſchu kuli greeſdami nabadſinam dſili ziſkâ eegreeſufchi. Tai 21mâ Nowemberi efoht atraduſchi ſuhrmana ſirgu ar rateem pilſſehta pee paſchas Daugawas mlaſ, ſuhrmanis bijis noſiſs un nandas maſumiuſch wehl efoht klaht bijis.

No Sahmu ſalas teel Mihgas wehſtneekam („Рижск. В.“) ſinohts, ka tur tai 13tâ Nowemberi, Mereſes rohbeſchjargu-buhdas ſaldati iſglahbuſchi kahdus 3 zilwekus no juhras breeſmahm. Wini pamaniuſchi tahlu juhrâ kahdu laiwu ar zilwekeem, no wiſahm puſehm eeſaluſchu ledus-gabalôs, kas par nakti no wehja ſche bij ſadſihti. Banehmufchi laiwinu un trepes, peezi ſaldati dewahs zela. Plahnais ledus, pa kuru wini gahja, tſcherkſteja un luhſa wineem apakſch kahjahm. Buſzela nokluhwuſcheem, wineem bij jagreſchahs atkal atpaſak. Nabaga nelaimigeem, kureem glahbſchanas zeriba bij ſahluſe auſt, tagad pawifam iſſamiſa, redioht ap ſewi plaſchu juhras kapu atwehrtu, iſ kura nekahdi nebij eeſpehjas glahbtees. — Bet ſaldati nebij wis wehl atteikufchees no ſawa nodohma. Pehz diwi ſtundahm wini dewahs no jauna zela, zeredami, ka ledus pa ſcho laiku buhs ſtipraks palizis. Pa preeſchu gahja ſaldats Terentjewſ un ſemneeks Kaſeks, ar Keſſcheem un kahtim; wineem pakal tſchetri ſaldati ar laiwinu un trepehm. Tâ eedami wini bij tuwojuſchees nelaimigeem uſ 200 ſohleem; bet tē bij ja-apſtahjahs, jo ledus wairs netureja un daſchi jaw leedſahs tahtak eet. Til ween Terentjewſ un Kaſeks nebij ſandejuſchi duhſchu. Newaredami wairs kahjahm eet, wini wirſahs gar keſi un kahti uſ wehdara tahtak. Reiſahm wini eeluhſa, bet weens ohtram palihſedami atkal iſrahpahs uſ ledus. Uſ tahdu wihi wiſas breeſmas pahrwahredami, tee beidſoht ſajneedsa laiwu. Pehz tam atrahpahs ari pakal palikuſchee beedri, un nu wini iſzehla iſ laiwas diwus puſnofaluſchus ſeewiſchluſ un weenu wihteti, kuras tad uſ tahdu paſchu wihi, kâ paſchi bija nahluſchi, noweda pa ledu uſ budku. Tur atſpirguſchi, tee ſtahtſija, ka efoht no Abro-ſalas; wini 10tâ Nowemberi braufuſchi uſ Arensburgu, bet tur ohſtu atradami aiſſaluſchu, palikuſchi ſtahwoht pee Romaſora rohbeſchjargu-budkas. Bet 12 Nowemberi wehſch ſchohs eedſinis juhrâ, un tã tikufchi eeſlehti no ledus.

Ahrſemes ſinas.

No Auſtrijas. Kâ no Bihnes teel ſinohts, tad Auſtrijas wehſtneſim graſam Zichi Konſtantinopelē bijuſe ſaruna ar ſultanu. Sultans graſu Zichi laiſni ſanehmis un ſajijis, ka wiſch katra laikâ efoht uſ tam gataws, lai waretu dumpi Herzegowinâ apſpeest un ſawu pawalſtneeku labklahſchanohs pawairoht, un wiſch to wiſadi griboht panahkt un ſeemetu walſtu preeſchlikumeem padohtees, jil tahtu wina wal dneeka kahta un gohds to attaujoht; tad wiſch ari ſajijis, ka wiſi pahrgroſſijumi wal diſchanas leetâs jaw efoht eeſahkti, pahr

kureem jaw awiſes tizis ſinohts, bet ſtarp teem ſeemetu walſtu preeſchlikumeem, kas uſ ſcho leetu ſihmejahs, atrohdotees ari daſchi tahdi, kas Turku walſtei tã ſahoht pee diſhwibas kerotees un tapehz ſchahdi preeſchlikumi ar laiku un walu efoht pahrdohmajami. Sultans ari peemineja, ka wiſch weemumehr pehz tam zenſchotees, lai waretu ſawas walſte labklahſchanohs un draudſibu ar zitahm walſtim uſtureht, bet tas winam ſklaidri ja-iſſahoht, ka pee pahrgroſſijumeem, kas Turzija iſdarami, wiſch griboht patureht to gala-ſpreedumu, jeb ar ziteem wahdeem ſahoht, wiſch grih buht tas gala-ſpreedejs, kas noſaka, waj kahds preeſchlikums peememams waj atmetams. Pahr dumpi Herzegowinâ runadams ſultans peeminejis, ka wiſch ſingru pawehli dewis, lai ar wiſeem ſpehkeem dumpi iſnihzinajoht.

No Turzijas. Turzijas wal dibas leetâs ſahl raſtees pahrgroſſiſchanas, kas deesgan eewehrojamas, tã ka zerams, ka Turzija ar laiku buhs ja-eewehro muſſu laiku zenteeni. Pahr kahdu atgadijumu, kas uſ mineto buhſchanu ſihmejahs, mehs kahdu wahrdum peemineſim. Lihds ſchim bija Turzija tahds eeradums, ka neweens walſte deenafſtneeks nedrihtſteja luhgt, lai winu no walſte deenafſta atlaiſchoht, bet winam bija janogaida, lihds wal dibu winu atlaiſch. Tagad nu Midat Paſcha, Turzijas miniſteris buhdams, eeſneedsis pee ſultana luhgſchanas-raſtu, lai winu no amata atlaiſchoht. Til to tas tika ſinams, tē wehl diwi walſte amatu wihi eeſneedsa atlaiſchanas luhgſchanu no amata. Tahdi luhgſchanas rakſti, kas lihds ſchim Turzija nebija peedſihwoti, deesgan eewehroſchanu panahja, ihpaſchi Midat Paſcha rakſti. Wiſch ſawâ rakſtâ ſultanam iſſtahtſija, ka winam no miniſterijas wajagoht iſſtahttees, tapehz ka wiſch tahdâ miniſterija newaroht palikt, kura kreetni ſawus darbus nepaſtrahdajoht, un wiſch negriboht par darbeem atbildeht, par kureem kreetnis wihs newaroht atbildeht. Kahdu laiku pehz tam pee Midat Paſcha amahja kahdi pilſ-kungi, kas winam praſija, kahdas wainas winam pret miniſteriju buhtu iſrahdam. Wiſch nu atbildeja, ka wiſch miniſterijas preeſchneeka iſtureſchanohs newaroht atſiht par labu, ihpaſchi tee pahrgroſſijumi naudas leetâ, pahr to ſawâ laikâ jaw ſinojam. Sihlakas ſinas pahr ſcho buhſchanu wiſch ſultanam paſcham ar wahdeem paſinoſchoht un pee tam ari rakſtu pahr tahm daſchadahm wainahm eeſneegſchoht. Lihds ſchim wehl ſultans naw Midat Paſchu pee ſarunas peelaidis, bet kad tas reiſ notiks, tad gan weegli prohtams, ka pahrgroſſijumi buhs gaidami. Midat Paſcha ari efoht tohs wahrdus ſajijis: „Kad mehs wajadſigas pahrgroſſiſchanas ne-iſdarifim, tad mums tas buhs jadara Aſſija. Kad mehs wehl ſchim brihſcham Giropa atrohdamees, tad mums par to japateizahs ſeemas-laikam. Pawaſari waran ſawu zela-ſohmu aiſſeet un aiſſeet.“ Schohs wahrdus ſihlakali eewehrojoht jaſaka, ka tee taiſnibu iſſajijuſchi, jo kad Turzija wajadſigahs pahrgroſſiſchanas ne-iſdaris, tad winai buhs no Giropas japohſch (jadohdahs) prohjam, jeb ar ziteem wahdeem: Turku wal dibu tiks no Turzijas (Giropâ) padſih-ta uſ Aſſiju. — Scheklaht ari japeemin, ka ſtarp Turku walſte wihtem dauds to tumſonu, kas ir pretineeki jaunu laiku zenteeneem un tamdeht aiſſawe wajadſigohs pahrgroſſijumus wal diſchanas leetâs. Sinams kâ wini zaur ſchahdu iſtureſchanohs Turzijaſi dara leelu ſchahdi un ja wini turpmaſ wirſohku dabutu, tad gan Turku wal dibu war ſataiſtees uſ Aſſiju aiſſeet.

— Pahr karoſchanu Herzegowinâ runajoht, ſchahdas ſinas

pasneedsamas: Turku kara-wadonis efoht fapulzejis lahdus 15,000 saldatus, lai waretu prowiantu peewest Goranflaas zeetofsnim, kas no Herzegowineefcheem ir apstahs. Herzegowineefchi noprasdami, ka tahdam kara-pullam preti stahtees nahfchotees grufhi, bet zeredami, ka Turku kara-fpehls, Goranflai prowiantu peewedis, ari masakeem zeetofschneem to gribehs peewest, — to eewehrodami Herzegowineefchi nospreedufchi, Turku kara-fpehklam us Garanflu eijoht preti nestahtees bet trihs datas isdalitees un us teem zeleem nomestees, fur Turku kara-fpehla nodatas us masakeem zeetofschneem eetu. Tur usbruldami wini zer, ka Turkus wareschoht fakaut. Ta bija nospreests un pehz fchi spreeduma tad dumpineeki trihs weeta nomefahs un us weenas weetas zeta Turkus sagaidija. Dumpineeki Turkeem usbruka un tohs fakahwa, ta ka tee wairaf simtu saldatus un flintas pasaudejufchi. Ohtra weeta, fur dumpineeki ar Turkeem kautina celaidufchees, ka leekahs, tad teem naw ihsti weizees; turpreti tai 21ma Nowemberi dumpineeki atkal usbrufufchi Turkeem un tohs ta fakahwufchi, ka tee lihds 1000 saldateem pametufchi. Zaur fcheem pahri laimigeem kautineem nu dumpineekeem drohshiba un duhscha wairoht wairojahs.

No Indijas. Ka lahda tureenahs awise sino, tad Indijas pilsehtä Sitapura un tureenahs gabala laudim usbrufufchas leelas bailes. Tas bijis ta: Situras pilsehtai ir fawa apfargafchanas (pagahnu) deewelle kas gan Sitapura ne-atrohдахs, bet Audes kehniu walsti. Tagad nu tahdas walodas ispaustas, ka mineta (pagahnu) deewelle faweem preestereem pawehlejuje, lai tee winai upurejoht 400 zilwekus. Landis to dsirdeht dabufufchi baidahs, ka deewelles preesteri winu behrnus nefakeroht un tohs ne-upurejoht un tamdeht fawus behrnus nelaischoht ne fohli no mahjahm ahra. Tapat ari fhoklas efoht tufufchas, jo neweens nedrihstohht fawu behrnu fhokla fuhtht. Augfcham mineta awise, fcho sinu pasneegdama, issaka fawu brihnumu pahf fchahdu buhschanu muhsu gaismas laikos.

No Amerikas. Seemelu Amerikas fabeedrotas brihw-walstis nahlofchu gadu fwehtihis fawu simtu gadu pastahwechanas fwehtikus un fcheem fwehtkeem par gohdu isrihlohs, ka jaw fawa laikä sinojam, pasawles leetu isstahdi Filadelfijas pilsehtä. Isgahjufcha nedela Weschingtenes kongresei jeb fapulzei tika preefcha lasihts fabeedrotu walstu presidenta Granta raksts. Schis raksts wifu pirms peemin brihw-walstu simtu gadu fwehtikus un to darohht eewehro waldischanas grunts-litumus, lahdi tika peenenti brihw-walstim fabeedrojotees. Schee grunts-litumi nu teel falihdsinati ar tagadejeem waldbas litumeem un lahdas pahrgrohsfchanas un pahrwehrtfchanas pagajufchds simts gaddas notikufchas. To reisu, kad walstis tika dibinatas, bija atlauta wehrzu buhschana, bet ta tika atzelta, bet tamdeht iszehlahs leelais karfch, fur Seemelu walstis brihwibu aistahwedamas karoja ar Deenwidus-walstim, kas wehrzu buhschanu gribeja uftureht. Deenwidus-walstis tika pahrwaretas un ta tad wisi wehrgi nahza pee brihwibas. Wehrgi, ka lasitajeem buhs sinams, bija no Afrikas atwestee nehgeri jeb winu Amerika dsimufchee pehznahkamee. Wehrgi jeb nehgeri zaur mineto Amerikas karu bija gan no wehrdibas afwabinati un pee brihwibas tikufchi, bet wineem wehl nebija lihdsigas teefibas ar ziteem brihw-walstu pawalstineekeem, kas bija no Giropeefchu dsimuma. Waldbiba nu wehrlak fahka gahdoht nehgereem waijadfigas pawalstineeku teefibas, bet eefah-

lumä fchim nodohmam atradahs dauds pretineeku, ka tas ari prohtams, jo lihds fchim bijufchee wehrgi bija no brihweem pawalstineekeem nizinati un tee newareja til drihs to buhschanu islihdinatees, ka nizinateem pee semakas faufchu kahrtas peederigeem nehgereem tilfchoht peefchirtas tahdas paschas teefibas, lahdas wineem pascheem. Brihwprahtigais laiku gars pahrwareja fchahdus kawektus un nehgereem tika ta teefiba peefchirta, ka wineem tapat ka ziteem atlauta peedalischanahs pee fhoklu mahzibas. Walsts eefchligas buhschanas pahrgrohsfchanu un pahrwehrtfchanahs eewehrojis minetais raksts nehmahs pahfpreest brihw-walstu fatilfchanahs un fakaru ar ahfsemehm un winu waldbahm. Pahf fcho leetu runajohht teel peeminehts tas litums, ka wehrzu buhschana nefur ne-efohht atlaujama, un zaur fcho litumu ari ja-eewehro dumpis us Kubas falas (Kubas fala peeder Spanijas walstibai), fur wehrgi fazehlfchees us dumpi. Ka zeroht, tad laikam Spanijas waldbiba par meeru Kubä gahdafchoht, eewehrodama zilwezes litumus un prasjumus. Ar waru fchini leeta eemafitees fchim brihsham nebuhtu gudri darihts no brihw-walstim.

— Deenwidus Amerikas augfchgalä, ka jaw lasitajeem sinams, atrohnahs warena leelupe, furu nofauz par „Amazonu-straumi.“ Schi leelupe dabufufe to wahrdu „Amazonu-straume,“ tapehz, ka pee winas krassteem fawa laikä dsihwojufchas amazones. Par amazonehm nofauz feeweeufchus, kas kara-deenastä cestahjufchas un par karotajahm palikufchas. Lai gan tika rakstihhts, ka Amazonu-straume no tahm tur dsiwodamahm amazonehm fawu wahrdu dabufufe, bet jaunaku laiku zetotaji tur nelahdas amazones ne-atradufchi, dohmaja, ka pirmais zetotajs, kas straumei wahrdu dewis, buhschoht wihlees. Tagad nu sinas atnahkufchas, ka teefcham pee Amazonu leelupes wezds laikos bijufchas amazones; jo tagad weens fagruwis zeems tizis usrakts un tur atradufchi atlitumus, kas us tam sihmejahs, ka tur dsihwojufchas feewettes, kas bijufchas karotajas. Ari zitadä sinä usraktais zeems ir eewehrojams, jo atrastahs leetas apleezina, ka tureenahs eedshwotaji bijufchi deefgan attihstijufchees laudis, un newis meshoni, kas no attihstifchanas neka nesin.

Suta-maschina.

(Behz profesora Moll. Schi naht bilde ar maschinahm.)

Lai nu gan tagad ar gaisa pumpi gaisu no lahdas ruhmes isdabuht wareja, tad tomehr, ja gaisa swaru preefch darba isleetoht gribetu zaur pumpefchanu besgaisigu ruhmi padarohht, tad it nelahda pelna darba fpehla wairumä ne-ufnahktu, jo pee gaisa eepumpefchanas wijmasak tikpat dauds darba buhtu, zil pehzal gais fpeesdams padaritu. Tapehz ari gaisapumpis lihds fchodeen til pee fisikalifkeem mehginajumeem (eksperimenteem) teel bruhlehts.

1690tä gadä tika pirmoreis us futafpehku norahdihts, ka us lehtu palihgu pee gaisa isdsifchanas. Schis padohms nahza no Franzufchu dabas prateja Bapeng'a (Bapin) tareiseja profesora Marburgä. Bapengs no pascha un fweefcheem peedshwojumeem sinaja, ka glufchi weegli ir futa isplehshanas-fpehku til dauds pawairoht, ka lai winsch til pat stipris teel ka gaisa swars jeb ka lai winsch ar gaisa-swaru lihdsfwarigs teel. Til stipris isplehshanas-fpehls ir jaw tahdam uhdens futam, kas no wahrojcha uhdena gaisa kahpj. Bet til pat weegli, zil futa isplehshanas-fpehku zaur fildifchanu war pawairoht, war winu zaur afdsifinaschanu pa-

masinaht un pawifam isnihzinaht, jo, kà katram pasihstams, deefgan atdsifis futs pahweherschahs par uhdeni. Us schahm futa ihpafschibahm norahdidams Bapengs dewa padohmu, zaur winahm besgaisgu ruhmi radiht un tad ar leelu petau gaisfwaru preefsch darba isleetohht. Pats winsch mineta gadà isdewa rakstu, kura preefsch gaisa swara isleetofchanas schahdu, pascha isgudrotu, aparatu eeteiza. Gelfsch apafschà zeeta, augfchà waleja metala zilindera A (1fig.), war pee wina feenahm zeeti peedurdamees kluzis us augfchu un semi kustetees. Kluzi ir zaurums, kuresch aistaisams stangu C eefskruhwejoht. Ar kluzi ir stanga B faweenota, no kuras pah diwi ruteem steapta wirwe eet. Kluzi war zilindera augfchgalà zeeti fatureht ar ihpafschu, figurà redsamu, bultu, kura zaur stangu B eet. Aparatam leel schahdi darbotees: eelej zaur mineto zaurumu kluzi eelfsch zilindera drufku uhdena un nospeesch tad kluzi til tahli us semi, kamehr uhdens pa zaurumu fahf atpatat nahkt. Tad aifskruhwe zaurumu ar stangu C zeeti un palur sem zilindera dibina uguni. Zaur fultumu pahweherschahs uhdens par futu, kuresch isplehstees kahrodams kluzi us augfchu dsen. Til lihds kà kluzis augfchà nonahzis, teel mineta bulte preefschà aifschauta un uguns nonemts. Suts, lihds ar zilinderi atdsidams, pahweherschahs par uhdeni un pasaude fawu isplehshanahs gribu. Kluzis nu wairs neteel no apafschas zaur nelo speests, kamehr no wirfas gaisa warenais swars us wina gul. Ja tagad bultu atwelk, tad speesch gaisf kluzi zilindera dibinà. Buhtu pee wirwes kaut kahda nastu peekahreta, tad kluzim us semi eijohht wina tittu us augfchu wilkta. Nastu waretu gandrihs tikpat leela buht, kà gaisa speeschana us klutfscha, t. i. gandrihs 2000 mahrzinas us katras kwadrat pehdas no klutfscha wirfas leeluma. Tà p. p. ja zilindereis 5 pehdas garfch un 2 pehdas zaurmebrà buhtu, tad waretu katreis kluzim us leiju eijohht kahdas 6000 mahrzinas par 5 pehdahm us augfchu pazeltas tift. —

Katram redsam, kà pehz Bapenga isgudrojuma zaur futa isplehshanahs spehku, gaisa swaru preefsch darba isleetohht war. Zabritnahs tikai, kà industrija (darbneejiba) Bapenga dohmas pawifam atmata un wina aparatu nekahdi tahlak attihstihht neluhkloja; laikam gan tapehz, kà Bapenga maschina, lai gan us gluschi pateeseem dabas likumeem dibinajahs, tomehr preefsch darba wisai neweikla bij. Winas leelaka waina ir ta, kà futs eelfsch zilindera pascha zaur silidifchanu jarada un eelfsch zilindera zaur atdsifinafchanu par uhdeni jajabeefina. Zaur to nahf kà maschina pahredaus lehni strahda un kluzis, ja dauds, par minuti reis fawu zelu us augfchu un us leiju ismebro.

Ba tahm starpahm, kamehr Bapengs Marburgà ap fawu maschinu nodarbojahs, bij Anglija wina nepezeeschama tapusi; jo ohgtu raktuwes, kuras ihpafchi Anglija no dauds newaijadfiga uhdena peemelleta teel, ifdeenas wairojahs. Tohms Sawers, (Savery) no prasta kalnratscha zaur leelu zihhibu par fuga kapteini un kalnu inschineeri pazehlees wirs, bij tur isgudrojis maschinu preefsch uhdens zelschanas ar futa spehku. Wina aparatam, kuru ohtra figura israhda, ir schahda eerikte. A ir stipris metala trauks, kura pa strumpi B futu war elaisf; zaur ankenu C war trauku ar futa-katlu pehz patilfchanas faweenohht jeb fchirt. Bes tam no trauka A ifeet diwi strumpes D us leiju uhdeni, F us augfchu, til augsti zil uhdeni grib zelt; pirmaja ir pee E us eelfschu, ohtraja pee G us augfchu atwehdamees wentils (klapis). Ja nu apaf-

fcheja strumpe un trauka A leelaka data jaw ar uhdeni buhtu pilditi, kà to muhsu figura rahda, (un to war ar futa palihgu panahkt), tad ja-eelaisch zaur strumpi B eelfsch trauka A futs. Ja schim deefgan spehka, tad winsch us uhdena wirfus til stipri speedihs, kà apafschajam wentilam jaflehdahs un augfchajam buhs ja-atwerahs un uhdenim no trauka A zaur strumpi F jadohdahs augfchà. Til lihds kà uhdens lihds augfchajas strumpes leijas galam nokritees, ir ankens C ja-aifgreesch, lai futs wairs neteel eelfsch; trauks nu ir ar futu pilns. Kad schis zaur atdsifinafchanu par uhdeni pahweherschahs, paleel trauka A tuffcha ruhme, eelfsch kuras gaisa swars no apafschas zaur strumpi D uhdeni eelfschà speesch. Scho uhdeni war tad atkal, kà pirmit zaur futa eelaischana trauka, us augfchu zelt. Suta atdsifinafchana noteel zaur trauka A aplaisifchanu ar aukstu uhdeni.

Saweri'a maschina til preefsch uhdens pumpefchanas deriga; bes tam wina pat preefsch schà darba ispidifchanas daschadi truhkumi. Tomehr Saweriam jadohd tas gohds, kà wina maschina ta pirma bij, kuru pee darba wareja bruhkeht.

Nebij wehl septini gadi pagahjuschi no ta laika, kad Saweris preefsch fawas maschinas patenti no Anglijas parlamenta isluhdahs, kad 1705. gadà jaw atkal patente preefsch jaunus maschinas tika pagehreta. Diwi kreetni amata meisteri, kalejs Tohms Nukoms (Newcomen) un stillu-eelijejs Dschons Kahlajs (Cawley) bij fawds walas brihschds isgudrojuschu maschinu preefsch uhdens pumpefchanas, kura wijadi labaka par Saweria maschinu bij un no kuras pehzal zaur dauds pahrlabojumeem muhsu tagadeja futa-maschina attihstita tikufe ir. Scho tà fauktu Nukoma maschinu israhda trescha figura. Gesehklumà tika futs, tapat kà pee Saweria maschinas, zaur zilindera apleeschanu ar aukstu uhdeni atdsifinahts, bet pehzal atrada, kà labal ir, kad futu zaur zilindere eefprizetu aukstu uhdeni atdsifina. Schahdà Nukoma maschinà kluzis mehroja fawu zelu, no augfchas us leiju un atpatat, 8 lihds 10 reises par minuti.

Nukoma maschinai ir Bapenga maschina par pirmo muduli bijusi; bet pirma atschkihrahs no pehdejahs zaur to, kà futu ne zilindere, bet sewifschlā futa katlā rada. Nukoma maschinai ir wispahrigi schahda eerikte. Diwi gulofschds balks ir zilindereis A zeeschi eelahrts. Apafsch wina un zaur strumpi ar wina faweenohhts ir futa-katlis B eemuhrehts. Klutfscha kustefchanahs us augfchu un us leiju teel zaur stipru balanfeeri (lingataju) C un vumpja stangu E pahrnefta. Balanfeeri ir tiklab pumpja, stanga kà ari klutfscha stanga ar stiprahm kehdehm usfahrts. D ir kreetnis swars, kuresch lai kluzim us augfchu eijohht balanfeeri pehz wajadsibas pagreestu. Mas pumpits F, zel preefsch futa jabeefinafchanas wajadfigu uhdeni trauka H, no kurenes schis zaur strumpi I zilindere war nokluht. Strumper I ir leijas galà masf bleka feetinfsch, zaur kuru zauri skreedams aukstais uhdens gluschi masds pileenos eelfsch zilindera isdalahs. Pa strumpi M teel zilindere fakrahjees uhdens nolaisfs. Ankens L ir preefsch futa un ankens K preefsch uhdens apturefchanas.

Kad kluzis zilindera leijas galà atrodahs, tad teel ankens K aifgreesfs un ankens L atgreesfs, lai futs eelfsch zilindera eerikt waretu. Ja nu futam til ween leels isplehshanahs spehks, zil ahreenas gaisam leels swars, tad wille swars D kluzi us augfchu. Bet futam tika drufku leelals spehks dohts, ne kà gaisa swars, un kà tad swaram D til balanfeeris bij

japagreesch. Kad fluzis zilindera augščas galā nonahzīs, tad teel L aīsgreests un K atgreests; aukstais uhdens sprints zilindēri futu par uhdēni fabeesinadams un eefsch zilindera tufschu ruhmi radidams. Gaiša swars nu speesch fluzi leiā, kurfch zaur balanfeeri O pumpja stangu L uš augfchu welk.

Kufoma maščina israhdijahs preefch uhdens ispumpeščanas kalnraktuwēs par gluschi derigu un tika dauds weetas bruhketa. Gefahkumā tika ankens K un L pehz wajadfibas no zilweku rohlahm grohsti un bij fchis weeglis darbs ma-seem sehneem ja-isdara. Weenam tahdam mašam maščinistam fchahds darbs islikahs par wifai garlaižigu, ihpafchi tad, kad zitus fawa auguma brihwā spehlejotees redseja. Winfch fahka gudroht, kā no fawa nepatihkama peenahkuma walā spruktu, beš ka maščina apstahtohs un winam drihs isdewahs zaur auklahm ankenus tā pee balanfeera peefaištih, kā fchis pats winus pehz wajadfibas grohstija. Wehlat tika auklu weeta no mahzita inscheneera deriga dselles konstrukzija eelikta. Zaur scho sehna atradumu futa-maščina bij atkal leelu fohli uš preefchu, jo nu fluzis lihds 15 reises par minuti fawu zelu ismehroht spehja.

(Turpmal wekl.)

Načs is Dinaburgas.

Wifur un wifās weetas tohp par augtoščanu gahdahts semes kohpeji gahda labu sehllu, lohpu kohpeji labu waišlas sorti, mešču kohpeji stahda-kohlus, un Želgawā ir beedriba, kas par bititehm gahda. Tas wifš prafa puhlinu, darbu un naudū. — Bet wehl atleel leelas weetas, kur zilweki fawu pahrtiščanu beš kohpščanas dabu. Tee ir tee leeli uhdens tihrumi, kur siwtinas beš kohpščanas isaug. Bet kapehz winas dahrgakas paleek un eet masumā: Es pats atbildu: tapēhz, ka sehlla netohp taupita. Lai zeenigš lasitajs atnahk pee mums Dinaburgā kaut kuru peektdeenu jeb fwehtdeenu u-siwju tirgu, tad winfch redsehs, ka 8 lihds 10 wesumi mašas siwis tik zolu garas, ar mehreem tohp pahrdohstas, tad jaw dahrgi efoht, kad garnize 10 kapeiku makfa; es weenu astot datu garnizi isfkaitiju, tanī bija 62 afari un 24 zitas masas siwtinas. Kad tahm kautu kahdus 5 gadus augt, jif mahrzinu tad tur nebuhtu? Tagad mums widus zena par leelakahm siwim ir 10 lihds 15 kapeiku par mahrzinu, un afariš pehz 5 gadeem wifu masaki mahrzinu smagš buhs, waj ta ne ir leela fšahde: kad tohs uhdens lohpinus tā ar waru grib ispoštih, kuri wifai zilwezibai ir derigi. Kad tee 62 afari pehz 5 gadeem tik 40 mahrzinas fwehrtu, tad jaw wairak kā 4 rubtus makfatu, un ta sehlla tohp par 2½ kapeikeem pahrdohsta. Šifnas grašam Sieberg un grašam Mo-sim un wehl ziteem kungeem ir leeli efari, kur upites zauri tek, kur siwtinas war beš kohpščanas leelas isaugt, un tee efari uš renti isdohiti, bet ko rentineeki behda pahr nahkamibu! — Kad tik wini fawu pelau dabu. Preefch 5—6 gadeem ne-redseja tik dauds masas siwis uš tirgu, kā tagad, un leelas bija papilnam un lehtakas; warbuht ka seelkungi to nesin, kā pahr winu uhdeneem tohp strahdahts, kad wini to sinatu, es tizu ka wini newehletu tahdu pohstišchanu dariht, kur wineem pašcheem pehzak fšahde buhs. Es esmu wairak kā 60 gadus wezs, un esmu dauds ko peedšhwojis, bet tahdu siwju pohstišchanu nekur ne-esmu redsejis, kā pee mums Dinaburgā. Un atkal tik labu siwju kohpščanu nesmu, kā Kursemē leelā Eserē, tur ir wairak kā 15 uhdens dihi, kureem leeli dambji

ar fluhščahm ir preefchā, un tohp tā eedaliti: rudeni tohp tas dihkis, kas 5 gadu apafsch uhdēna stahwejis, nolaišts, un tahs siwis isfweijotas, tahs leelas tohp islaištas un muišču kanali preefch bruhkes eelaištas, un tahs masakahs tohp zitā dihi eelaištas; no tahm leelahm siwju meistars waišlu islaša, tahs tohp weenā dsilā kanali, kur strautinfch zauri tek, eelaištas, lai par seemu mitinajahs, un pehz pawafari isnemtas un weenā seklā sahlainā dihi eelaištas, kur winas ikriš is-laišch, no kureem lihds rudēnim tik leelas siwtinas isaug, kah-das mums Dinaburgā pahrdohd; no ta dihka tohp leelas un masas isfweijotas, no tahm leelahm tohp zitas waišlai patu-retas, zitas uš muiščas kanali nowestas, tahs masinas tohp tahdā dihi eefsch frišcha uhdēna eelaištas, kurā ir 5 waj 6 gadi labiba waj seens audsīs. Tahdā dihi, kur 10 stohwe-rus sehklas siwis eelaišch, ir pehz 5 gadeem 40 stohweres leelas un 20 lihds 30 stohweres widuwejas un masas siwis. Sweijofchana pee tahda dihka ir kā lustigas kahsas. Siwju meisteris atbrauz ar kahdeem 20 darbneekem un 30 lihds 40 brauzeji ar stohwereem, kuri siwis ašwed no meščafargeem pawaditi, tur kur ir wajadšigs tad wehl fabrauz muišč-kungi, wagaris, mohderneeki, trohdšineeki u. w. z. wifš pehz si-wim; pirkt jaw nē, bet tapat dabuht; un ar wifš dabu. Muišč-kungi un mešč-kungi dabu stehweri, tee ziti šejeli, kurā ir 20 lihds 30 mahrzinas, darbneeki dabu katrā wakarā labu rikti, par to atkal tee siwju dabutaji sweijneekus pazeeni ar dšhreenu un labu uškohdu. Wifseem ir Deewa fwehtiba, kungeem un laudim. Jif pudu netapa seemā leelkungam uš Pehterburgu suhtitas. Jif pudu netapa kupscheem uš Rihgu, Želgawu un wehl zitur pahrdohstas. Tas wifš nahk no la-bas kohpščanas. (Tā bija grafa Ketler un barona Stieglig waldišchanā, tagad es nesmu.) Bet tas ari darbu un puhlinu makfa, kahdus leelus dambjus uštureht, grahwjus israkt, un seemā dihkōs leelus ahlingus isziršt, lai siwtinas nenoflahpšt. Bet grafa Sieberg un zitu leelkungu leelōs dsitōs esarōs tas naw jadara, tik to sehllu newajadsetu kaut tā ispoštih, tad buhtu ar wifseem Deewa fwehtiba; kad uš preefchu tā ees, tad nebuhs ne leelas ne masas siwis.

Bezais Mahrtinfch, Dinaburgā.

Juhrneežiba Latwijā.

(Statēes № 48.)

- Leepajā atrohdahts 29 fugi ar 3053½ lastehm, (no teem 2 fugi ar 144 lastehm peeder „semneekem“). Bentšpilē 26 fugi ar 1541 lastehm (no kureem peeder semneekem 5 fugi ar 227 lastehm); „semneekem“ ween peeder tee wifš ziti 25 fugi ar 1999 lastehm; Wandsē 7 fugi ar 658 lastehm; Lub-Eserē 5 fugi ar 413 lastehm; Šipkōs un Dundagā 3 fugi ar 271 lastehm; Ongurōs 3 fugi ar 164 lastehm; Kalerē 3 fugi ar 160 l., Ugunzeemā 1 fug. ar 76 l. Kester zeemā 1 fug. ar 151 l., Leelupē (Bolderaa) 1 fug. ar 76 l. un Lapmeščā 1 fug. ar 30 l. Ja tahda raščiba jo prohjam buhs, tad waram labu nahkotni ar jo brangeem augleem gai-dih, it ihpafchi tad, kad Kursemeeku juhras fšohlas buhs jif nezif eesaknojščahs, semneeki ar juhras fšohlu labumu eepaštēes un raudšihš Widsemneekem pakal dsihtees, jo leelā fšaitlā juhras fšohlas apmekledami. Widsemē, Ainafchu fšohlu apmekle ik katru seemu 40—50 pee-augufchi un puš-augufchi wijri no 15 lihds 30 gadu wezumā.

Kad Rihgu nepeeškaitam, tad Widsemneekem, Latweeščheem

un Zgauneem, pagahjuschā gadā bij 67 kugi ar 7150 lastehm, no kureem Ainafchneekem peedereja 17 kugi ar 1743 l. Gutmansbachā Zgauneem 11 kugi ar 1308 l.; Drenhofē (Zgaun.) 11 kug. ar 981 l. Kirbischu muischas latweefcheem 10 kugi ar 1065 l. Peterupes muischas latweefsch. 8 kug. ar 744 l. Skultes m. latw. 3 kug. ar 432 l. Leelupē (Bernigel) latweefsch. 2 kug. ar 280 l. Salazē, latw. 3 kug. ar 267½ l. Duntēs muischas latw. 2 k. ar 282 last. Mengel m. latw. 1 kug. 45 last. pawifam 67 kugi ar 7150 lastehm.

Apfkatifimees, ka ar Rihgu stahw, kur ar jaw wairaf kugu peeder latweefcheem. Rihgas tirgošanas flote 1 Janwari 1874 g. fkatija 63 seget kugus ar 7982 last. un 9. damfkugus ar 1269 lastehm. Bet weenu gadu wehlat t. i. 1mā Janwari 1875 g. sehgetu kugu fkatils bij stipri pamafinajees; fkatija tikai 51 kug. ar 6997 lastehm, t. i. 12 kug. ar 985 last. bij masaf. Iwaitu kugu fkatils bij tas pats kā papreefch. Kā nu redsam, pilssehtneeku kugu fkatils fahf gihbt, turpreti latweefschu un igauņu juhrmalneeku tahf-branzeji flote plauktin plaukst un aug leelumā!

Latweefchu fohli ir til brangi un teizami bijufchi lihds fchim juhras laukā, ka pat kreewu tauta fahf us latweefcheem fkatitees un waldischana jawu wehribu greest.

Schowajar, Sweedru profesors Nordenshelds atrada kugofchanas zetu lihds Sibirijas leelupehm „Zeniseij“ un „Ob.“ Deenwidus apgabals, kur fchis upes istek, ir lohli augligs, un tamdeht sinams tur ir dauds prezes ka waretu us ahrse-mehm west. Lihds fchim dohmaja, ka Sibirijai ar kugeem newar pee-eet, prezhem kas naw pahrlieku dahrgas bij japa-leek turpat. Tagad stipri ween kreewi par to runa, ka nu kugi us fchim upehm jabuhwe un Sibirijas ne-issmetama mantiba un bagatiba us wakar Ciropu jawed. Kreewu tirgotaji spreesch un gudro, ka ween til ahtraki waretu pee fchi leela darba kertees, un kurai tautai pirmai laimesees us mi-netahm upehm pirmohs kugus buhweht un mantibu faguht, Sweedreem waj Angteem, Kreeweem pascheem jeb Latweefcheem. To jaw gan katriš war dohmaht, ka Kreewijas juhrneezibas beedribai patihkamati, tad paschu pawalstneekem tahds gahrds war drohfschi teikt, ihsti kehnrina kumofs atlez. Es wiseem fatu gan ar wahrdeem gan awises, ka pirmee buhwetaji un branzeji us Sibirijas upehm buhs Widsemes latweefchi, lai-kam nadfgee tshaklee Ainafchneeki. C. Waldemars.

Sina pahr uffaukteem Rihgā.

Pehtera- un Dohmas-basnizā: dselszjela tshinowneeks Rob. Theod. Hundrieser ar Annu Wilh. Wagner. Zimermanis Sam. Strafoinsch ar Mariju Amaliju Juliju Hermann. Maschinists pee Rihgas Bolderajas dselszjela Martin Heinr. Christ. Schrbder ar Sofiju Rosaliju Grünvogel, dsim. Alp. Jehkaba-basnizā: pilsseht-tas-rewisors Richard Jul. Stegmann ar Alidi Emmu Wiedmann. Kaufmanis Ed. Rob. Worms ar Paulini Susani v. Hoffmann. — Gertrudes-basnizā: puifs Jahn Grafsmann ar Lotti Suffeltis. Jesus-basnizā: laimas wedejs Mikelis Gulbe ar Rosaliju Johannsohn. Sabats Kahlis Linde ar Leeni Rambe. Meesneeks Joh. Schuchardt ar Scharloti Selting. Dselszjela-strahdneeks Kahlis Kreewig ar Mariju Alberts. Kaufmann felis Paul Wilh. Gust. Dberg ar Leontini Gustawsohn. — Mahrtinu-basnizā: strahd-neeks Kahlis Grabis ar Anlihi Ruhje. Strahdneeks Ernst Mikel-sohn ar Mariju Duhming. — Erijadibas-basnizā: sabats bi-letneeks Gustavs Walter ar Katarihni Dorkewig, dsim. Behrsing. Wagonu-fuhmejs Kahlis Friedrich Heinr. Reppien ar Karolini Al-wini Augusti Ghmte. Mustanis Peter Silmanowitsch ar Juliani Math. Dambrowsky.

Wehrā leekamas weetas Rihgā.

Riteru nama sahle katru deenu no pulkst. 12—2.

Leelas gildes nama sahle.

Jahnu gildes nama sahle.

Mehngalwju nama sahle.

Birschas nama sahle.

Pilssehtas biblioteka Dohmes gangi atwehrtā no pulkst. 1—2.

Dabas pehtitaju beedribas museums pilssehtas nodohfchanas namā, atwehrtis fwehtdeenu no pulkst. 12—2, peektdeenu no pulksten 2—3. Biblioteka atwehrtā katru treschdeenu no pulksten 10—11.

Rihgas pilssehtas gwardu riklu-nams no pulksten 12—2.

Rihgas strehlnieku dahrs un nams.

Pulweru tohrnis un wina eefschkiga cerikte.

Dselszjela branzeeni.

1) Us Dinaburgas zeta.

	plkst.	min.	plkst.	min.	
No Rihgas isbrauz	10	15	rihtā;	6	30 wafarā
nonahf Strihweru stanz.	12	20		8	35
" Rihburgas "	2	6		10	21
" Dinaburgā "	4	55		1	10
No Dinaburgas isbrauz	6	10	rihtā;	8	40 wafarā
nonahf Rihburgas stanz.	8	32		11	2
" Strihweru "	10	15		12	45
" Rihgā "	12	30		3	—

2) Us Rihgas-Milgrahwja dselszjela.

	plkst.	min.	plkst.	min.	plkst.	min.
No Rihgas isbrauz	6	15 r.	11	50 d.	4	40 deenā.
No Milgrahwja isbrauz	7	20	2	—	5	40

3) Us Rihgas-Bolderajas dselszjela.

	plkst.	min.	plkst.	min.	plkst.	min.
No Rihgas isbrauz	12	— d.	4	30 d.	8	45 wafarā
No Bolderajas isbrauz	7	45 r.	2	50	6	5

4) Us Selgawas dselszjela.

	plkst.	min.	plkst.	min.	plkst.	min.
No Rihgas isbrauz	9	50 r.	2	10 d.	8	15 m.
nonahf Selgawā	10	58	2	28	9	17
nonahf Auzē	—	—	4	32	11	9
nonahf Moškaitis	—	—	5	54	12	23
No Moškaitem isbrauz	4	25	—	—	7	48
nonahf Auzē	5	44	—	—	9	1
" Selgawā	7	39	—	—	10	50
" Rihgā	9	12	5	—	12	11

Wandas papihru-zena.

	Papihri	prafija	maksaja
5 procentes instripijas 5. fertjas no 1854.	99¼ rubl.	99¼ rubl	
5 " peshmiju bketes 1. emifijas	227 "	225 "	
5 " " 2. " " "	217 "	216 "	
5 " Rihgas namu kihu-grahmatas	97½ "	96½ "	
5½ " hipoteku kihu-grahmatas	97½ "	96½ "	
5 " Widsemes kihu-grahmatas (ne-uffal.)	98¼ "	98¼ "	
5½ " Ddejas hipoteku bankas obligacijās	86 "	85 "	
Rihgas-Dinaburgas dselszjela atzijas (1858)	137½ "	136½ "	
" Iomerzes bankas atzijas	233 "	230 "	
" Dinaburgas dselszjela atzijas	97 "	96½ "	

P. B. — D. Juhfu isftaidroschanas rasti newaram nepa-ihfnatu usnemt; ja to atkaujeet, tad tas weeru atrahis.
 K. M. — K. „Bahrnites mihlestiba“ ja-allek us nahfsohu gadu.
 K. Ds.—n. — B. Kā M. w. lasfjusch, buhfeet redsejusch, tad daschus no Juhfu raltteem efam isleerajusch. Dreesmas tikai reti letojam.
 Redatzija.

Atbildedams redaktehs Ernst Plats.

Sludinaschanas.

Andeles atwehrschanas.

Mums tas gohbs schè pasnoht, la mehš, tà ta muhsu

zigaru- un tabakas-fabrifa

Maffawas Uhr-Rihgà, Romanowkà Nr. 103, sem to firmu:

C. Glei un beedris,

jaw ilgaku laitu weenumehr strahdaschanà, lai faweem zeen. pirzejeem waretu pilnigu krahjumu labu nogulejuschohs prezì pahrdoht, tad nu tagad fawu

andeles-weetu preeksch pahrdohschanas leelumà un masumà Kungu-eelà Nr. 1, Kamarina namà

29. Nowemberi esam atwehrschi.

Zaur scho peedahwajam fawu bagatu paschu fabrifazijas zigaru- un tabakas-krahjumu un turklaht laipni snojiam, ta mehš mafak us muhsu fabrifatu smuku ahrpuff (eepalafchanu) het wairat par ihsti labas prezès sagatawofchanu ruhpejuschees. Tadeht gan waram drohschi zereht, ta mums zaur kreetnu un riktigu apstefejumu un usdewumu ispidifichanu buhs eespehjams ustizibu pee zeen. pirzejeem eemantohst un pafstahwigi uftureht.

Ar zeenifchanu

C. Glei un beedris.

Rabi un lehti

Kamien un Heiblig

Schkuhnu-eelà Nr. 9

pahrdoht wisadas mohdes-drehbes (Stoffe), gatawus paletotus, mantelus, jalas, fwahrkus, bastes-lafatus, melius un krahfotus wilnainus lakatus, flaneli, parchendu, tatumu, gultas-defus, gardines, galb'autus, tepikus, audellus, galda-audumus, dwee-lus, nehšdaugus, pasnahnun, schirtinu, spilwenu pahrwelkamohs un wati.

Gariga dseedafchanas

ehrgetu-konzerte

tits tai 14. Dezemberi 1875 jaunà Bolderajas bantizà labdarigam mekram par labu notureta. Us konzerti dseedahs Bolderajas jauts kohris sem. G. Bilinsky t. wadifchanas un Rihgas Latwijas kohris sem G. J. Rihg t. wadifchanas. Ehrgeles spehlehs: P. Schanzberg t. un G. Bilinsky t.

Cefahlums pullfi. 3 pehz pufdeenas. Klattalas sinas zaur programeem.

5 jubdses no Rihgas, pee Rihgas-Dinaburgas dselskzeta ir weena

muifschina ar diwahm semueeku-mahjahm, ar labu semi, plawahm un ehlahm, lohpa jeb pa weenai pahrdohdama jeb us renti isdohdama. Klattalas sinas dabujamas Rihgà, leelà Jumprawu-eelà Nr. 11, 2 trepi augsti.

Zaur scho zeen. andeles-draugeem un pirzejeem snojiam, ta mehš fawu

fahls-, filku- un lapu-tabakas

mogafihni

ar muhsu pal-kambari un pehrwu-bohdi esam faweenojuschi un tà ar faweenoteem spehleem Uhr-Rihgas Kalku-eelà Nr. 15, preti Balofcha eebraufschana nepahrgrohsami tablat andelefimees.

Riktigu swaru un lehtas zenas apsoholidami luhdsam to mums lihof schim schinklotu ustizibu ari us preekschu dahwaht.

Ed. Zietemann un beedris.

Zeribas beedriba.

Nomira tai 24. Nowemberi C. N. Kemnis, Nr. 47/24. Preekschneeziiba.

Behrni, kas schenes fshoblas apmelle atrohd kosti un dshwofli Behterburgas Uhr-Rihgà, Dfirnawu-eelà Nr. 3. Zaprasa pehz madamas Wiedemann.

Benjoneeri

atrohd laipnu ujnemfchanu Behter. Uhr-Rihgà, leelà Fuhrmanu-eelà Nr. 9, 1 trepi augsti pee K. Berg.

Weens gohbigis strahbigis neprezejees puišis, kas proht ar firgeem apetees, war weetu dabuht. Zapreprasà Ernst Plates I. drifu-namà.

Zelg. Latw. kurlm. fshoblas direkzija

dara zaur scho sinamu, ta fshoblas behrnus allaidigs us seemas-fwehtiteem festdeen, tai 20.

Dezbr. 1875. Sfohlà attal jafanahst pirmdeen, tai 5. Februari 1876.

Zelgawà, 4. Dezemberi 1875.

Rihg. Latw. beedriba.

Swehtdeen, 7. Dezemberi pullstet 4 1/2 pehz pufdeenas runas-wihru mehnescha-schdeschana. Preekschneeziiba.

Zeribas beedribas

lohjekli tohp mihti luhgti, ari fawus bahrinus, kam naw wairè apgahdneeku, kas winus waretu us preejigeem seemas-fwehtiteem eepreezinahst, fawà apgahdaschanà nemt un preeksch wineem lahdur majuminu famest, ar to winus spehtu eepreezinahst. Dahmanas preeksch scha mehrta fauems wift preekschneeziibas lohjekli ar leelu pateizibu un fawà laika dohs dewejeem sinamu, kad taps bahmanas dalitas behrneem un tà isleetatas. Preekschneeziiba.

Behfîs

21. Dezemberi sch. g. pullstet 3 pehz pufdeenas gada-fapulze.

Atgahdinajums: Kam peemirfshohs fawu beedru naudū eemafschit lihof gada-fapulzei, tam tà beedrim buhs ja-attahpajahs no beedribas.

Behfu L. V. D. preekschneeziiba.

No 26. Janwara 1876 eesahloht tits Stujenes draubses fshobla

ihpafcha klaje

preeksch jauneku sagatawofchanas us fshoblotaju seminareem un us eklamenu preeksch kara-deenesta paifshinaschanas (\$ 56 pt. 4 to kara-deenesta litumu) eetaifstia. Pee schihs klajes diwi fshoblotaji dohs tahs wajadfigas sinatnibas, it ihpafchi kreetnu walodu. Slairakas sinas dabujamas pee draubses-fshoblotaja Stujene, pahr Behsim.

Nupat palikka gattawa un W. F. Hæcker funga grahmatu-bohdè, Dohmeegangi un Ernst Plates funga grahmatu-bohdè pee Behtera basnizas irr dabujama:

Eduards Hildebrandt Indija.

Latweefchu wallobà atshastihstis no

C. G. G. Croon,

Reelwahides un Leel-Jumprawmuifshas mahzitaja. Maffa papihra wahla 40 tap.

Weena mahja lihof ar bohdi ir pahrdohdama Maff. Uhr-Rihgà. Inwafas sinas Smilfchulalmu-eelà Nr. 99, wihnufti.

No zensures atwehshits. Rihgà, 5. Dezemberi 1875.

Drifehtis un dabujams pee bilfchu- un grahmatu-driketaja Ernst Plates, Rihgà, pee Behtera basnizas.

No polizejas atwehshits.

Tè klacht peelikums ar sludinaschanahm un maschinu bildehm.

Wisu augstaki apstiprinata

Nehwales andeles-banka

ar weenu

nodalas-banku (Filial) Bernawā.

Grunts-kapitals 1,000,000 rubl.

Mušu darbošanahs aifneedšahs us wisuwifadahm kredites-, naudas- un welsku-darishanahm, bet ihpafši mehs darbojamees ar:

- 1) pirkšanū un pabrōhšanū no wifadeem walsts-papirreem, atzihām, obligacijām un ziteem wehētš papirreem,
- 2) naudas aidohšanū pret drohšhibu no wehētš-papirreem un prežehm,
- 3) welsku diskonterehšanū,
- 4) naudas- un wehribu-uglabahšanū un pabrīwalbīhšanū, kas priwataudim, teesahm, beedribahm, jeb zītahm atklahtahm eerītehū un lafehū peeder-pee tam beedriba ar wisu sawu mantību galwō pret uguns- un saglu- breefmahm,
- 5) naudas-nogulbīhšanās pretīnemhšanū us telofhū rehkinumu sem intrefhū atlibhīnāhšanahs 4 procentes par gadu,
- 6) naudas-nogulbīhšanās pretīnemhšanū us nofazitū un nenofazitū-terminū pret tam libhīgu intrefhū atlibhīnāhšanū sem bankfheinu īdoohhānās.

Schīh bankfheines war us katru naudas-jumu pahri par 100 rubl., waj nu us lahda wahrda jeb ihpafhneeka titt īsraštītas, un wīfās teefas atklahtas eerītes un lafes drihtstī tahs pahri kapitala-nogulbīhšanū īleetaht.

Intrefhū maksahšana par naudas-nogulbīhšanū īr schīm drihtsham lahda:

- par bankfheini Lit. A us 3¹/₁₀ procentes par gadu, tas īr 1 kap. par deenu par katru fheini no 100 rubl.,
- par bankfheini Lit. B us 4²/₁₀₀ procentes par gadu, tas īr 1¹/₁₀ kap. par deenu par katru 100 rubl.,
- par bankfheini Lit. C us 5¹/₁₀₀ procentes par gadu, tas īr 1¹/₁₀ kap. par deenu par katru 100 rubl.,
- par bankfheini Lit. D ar fuponeem ar katrā laikā atkautu 6 mehnehshū uifajīshānū us 5 procentes par gadu.

(Bankfheines Lit. C., kas us 1 gadu un ilgaki īr īsraštītas, nes 6 procentes intrefhū par gadu.)

Schē flahst peeminam, ka tahs nupat minetas bankfheines ī ihpafhī derīgas preelsh kapitala-nogulbīhšanās preelsh priwataudim, tapeh; ka kapitala pasaudehšana jaur tahm nelad newar notīht, jo banka arweenu īr apnehmūsehš, to pilnīgu kapitali īsmakfah, us turu bankfheine īsraštīta. Pasūshana, fadegshana jeb zītada lahda nofūshana us wahrdu īsraštīto bankfheinu neatnes ari ne us lahdu wīhī kapitala- jeb intrefhū flahde, jo tahdas bankfheines, ja to wehlahs, war 6 mehnehshū laikā titt mortīseeretas, un banka tad ihpafhneekam īdoohh jānās bankfheines us to paschū sumas leelumū.

Mehs īsoohdam naudas-sīhmes (Anweisungen) us Pederburgū, Maslawū, Wīhgu un us wīfahm zītahm leelakahm pīlshētahm eelshēmē u. t. pr., tā ari trates un akreditīwūs (Tratten und Accreditive) us ahrseimī. Tapat mehš diskonterehjam wīfahūs fupones no Kreemu un ahrseimes walsts- un dselzēku-aīsdewu-papīrreem, īndustrijās papīrreem un līblū grahmatahū ari jaw preelsh notezējuhā terminā.

Mušu bankas līkumī tā ari plāshā īstīkaidrohāna pahri tahm jo swarīgahm darīshānū nodalahm teel pasneegti bes maksas.

Nehwales andeles-banka.

7 Lūhra un Jimmerthala 7

leelakais krahjums

schujamu maschinu,

Rihgā, leelā Smilshu-eelā Nr. 7.

Schujamas maschīnes preelsh strohdereem u. t. pr. no 47—100 rubl. f. n. un masafas ar rohku greeshamas par 35 rubl., tā ari preelsh faimneezehm no 15 rubl. sahtoht. Grover un Wacker, Imperial, Singer īr kohti flahstas strohderu-maschīnes. Mehš ar tahm jaw andelejamees lahduš 7 gaduš un nemam tahs īr tahm labatahū fabrikahū un tadeht ari dabujahū Wīhnes īstīkādē pirmo medali.

Par wīfahm maschinahū mehš wairaf gaduš pilnīgi galwojam un peesūhtam bes maksas us pagebrehšanū zenu-tahdītajūs ar bīldehū un dohdam latram pīrzejam pamahzīshānū wīna walodā drukatū līhds.

Lūhr un Jimmerthal,

Rihgā, leelā Smilshu-eelā Nr. 7.

Wehrmanna un dehla

Rihgas dselzs = leeshāna, maschinu = fabrika un fugu = buhweshānās weeta

Mihlenhofē (Mühlhof) pee Rihgas

īr pehdīgā laikā tā pawairojuhēhš, ka tai katrā laikā īr eespehjams wisu leelakohs maschinu darbūs usnemtees un īhsakā laikā gatawūs tairīht; prohti:

Damf-maschīnes un damf-katlus wīfadas sortes, līhds 300 firgu-spehla,	brankuhshū-, bruhshū-, gehreshānās un dšīrnawu-eerīhtes,	tschuguna reeres preelsh damfa-, uhdens- un gahšas-ewīllshānāhū wīfaddš leelumds,
damf-fugus ar maschīnehū un katleem peh wīfadeem muduteem, līhds 300 firgu-spehla,	lokomobilījas un semkohpības maschīnes, uguns-sprīzes un pumpūs wīfadas sortes ar damfē un ar rohsham brūshējamas,	kapu-krustuš, monumentuš un dselšu-schogh-guš,
damf-ahmurus un ramaš,	amatneeku rīhlu maschīnes, tā: drehbentus, urbshānās-maschīnes, ehweleshānās-, frehš-, grohpu-dšenamahs-, zaurumu-duramahs- un bleka-greeshāmahs-maschīnes, walzes u. t. pr.	dšelsa pawiljonus, jumtuš, trepes, balkonūs, baldachīnes un wahrtuš,
damf-sahgu dšīrnawās ar gulofheem gate-reem un rīnku sahgeem.	bleka-greeshāmahs-maschīnes, walzes u. t. pr.	dahrfa-, mahjas- un lehla-īcetas,
Turbīnes un uhdens-ratu-daitus,	damfa- un uhdens turīnāshānās-aparatus,	tschuguna krahfūs, laminūs un gaisu zauri nelaihdamas krahfūs-durwīs.

Apstelejumi teef muhshū fabrikī, tā ari kantohri Rihgā, Kauf-eelā Nr. 3,

no lahda fabrika tehnikera preti nemti, kurfh ari wīfās wajadstīgas sīnās pasneegš.

Adrese wehstulehū: Wōhrmann & Sohn, Rīga. Adrese telegrameem: Wōhrmann, Rīga.

Par laipnigu eewehroſhanu.

Zaur ſcho daru ſinamu, la ſmu uſnehmis A. Deubner tunga bekereju leelä Minz-eelä Nr 1 un ar Londi oreju ſaweenojis. Paſteletee luhſeni teel gahedi un loſſſchi iſpuſſſkoti ſagatawoti. Tapat uſ tam zentifſchöhs, ſaween pirzejeem paſneeg labu un ſmeligu maiſt.

Scho ſinojumu laipni eewehroht luhſf

Franz Gladit,

leelä Minz-eelä Nr 1.

Weena dſchreenu pahrdohtawa

iſſti labä weelä Maſkawas Abr-Rihgä (uſ leelo-eelu, eebraunſchana turpat, wairatu fabriku tuwumä), ir ar jeb beſ wiſas eeriktes no jauna gada iſtentejama. Klafiatas ſinas Maſt. Abr-Rihgä, leelä eelä Nr 133.

9. Novembera wafarä ir pee Rihgas Wolderajas bahnſcha weens feſchas pulſſtens tiſis atrakſis. Zaur ſlaidru uſſihmeſchamu ſaudetajs to war dabuht Maſkawas Abr-Rihgä, Wagonu eelä Nr 3, pee Z. Numburg tunga.

Anglu auſchamu deegu magafihne
pee Siwä

Rihgä, Raktu-eelä, netah no raktuſcha, pa labo rohtu tad uſ abru eet, peedahwa ſawas gruniſgas
linu- un pafulu-dſijas
no wiſeem numureem.

Sugo Ruſſo

pulſſtenu-bohde, leelä Aleksand-eelä Nr. 34, pee Vertubes baſniſgas, peedahwa leelä iſwehſle par lehtahm zenahm uſ appalwoſchamu wiſabus ſelta un ſudraba feſchas-pulſſtenus, lä ari ſenas-pulſſtenus, ſudraba un jaunſelta fehdes. Wiſadas feſchas- un ſenas-pulſſtenu ſataiſſchanas teel aſtri un labi iſdaritas. 1

Nohkas:

ſchujamahs maſchines

dachadös leelumös, las fehſchu- un ſtepeſchanas-duhreenus ſchuj, no 7 rubl. gabala ſahloht, pahrdohd

Ziegler un beedris,

Rihgä, Piſk-eelä Nr 19.

Sahli un ſilkes

peedahwa ſaween Wiſſemes un Kuſſemes draungeem par lehtu zenu un appalwo par riſtigu prezi; tapat ari pahrdohdu no augſtas waloiſchanas atwehletu ſchaujamu-pulweri, tad apinus un maſchinu-ſiſſnas.

J. B. Becker,

kantohris leelä Sirgu-eelä Nr 14, 1 trepi augſti

Linu- un pafulu-dſijas

wiſös numurös teel pahrdohdas

B. Eugen Schnakenburga

kantohri, Rihgä,

leelä Piſk-eelä Nr 1, preti birſchas namam.

No zenjures atwehletis. Rihgä, 5. Dezemberi 1875.

Driekhts un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drieketaja Gräſt Plates, Rihgä, pee Behtera baſniſgas.

Eduard Hollberga un beedra galanteriju-, ſihku- un mohdes-prezu- b o h d e

Rihgä, Sinderu-eelä Nr. 13,

peedahwa leelä iſwehſle Wiſneefchu un Dſenbacheefchu ahdu-prezes, riſſu, ſamtu, toſetu un atloſa-bantes, Wal-, Kluni- un Til-ſpizes un blondas; krahgas un aprohzes (manſchetes), ſlipfes, ſchales un krawates, muſelinu un batiftu, tarlatanu, Til- un Gases-ſchlejeerus, adamahs un ſchu-jamahs-dſijas, krahfotu un melnu ſchujamo- un maſchinu-ſihdu. Leelä iſwehſle wiſadus brudeeretuſ ee- un pee-leekamus (Ein- u. Anſätze) preekſch ſwahrteem, wiſadas ſeku-prezes un triko-Drachnas, glase-, bohmwilnas- un wilnas zimnus, knohpes, beſazes un poſamentus.

Leelä krahjumä parfimerijas un ſeepes, kemes un birſtes, Wahzu un Franzuſchu krahſchuma-leetas (Bijouterie-Art.), ſaules- un leetus-ſchir-mus, gumi-ſwahrkuſ preekſch fungeem un ſehneem.

J. Malmberga un beedra

Maſkawas tehju-magafihne,

Rihgä, Kauf-eelä Nr. 18,

peedahwa wiſu labalabs

ihſtas Karawanes-tehjas

ar 160, 180, 200, 250, 300 tap. mahrzinä un dahragaf.

Schujamas

maſchines

wiſas ſortës peedahwaju un par ſtiprumu galwoju zaur pilnigu leezibas rakſtu. Teel eerahdihts, lä jaſchubj un ar maſchinu ja-apeetahs, un uſ wehſeſchanohs dabuhn latwiſkätä walodä driketas pamahziſchanas par wolti lihſf.

Bohmwilna, adatas, eta u. t. pr.

J. Lüth,

Rihgä, leelä Smilſchu- un Bruhweru-eelu ſtubri Nr 9.

**Sarkanas un baltas
ahbolina- un timotina- ſehklas,**

lä ari

ſehklas-wihkus

piſt un pahrdohd

Georg Chalheim,

Rihgä, Kerlowius namä, aiſ raktuſcha. 1

Mana mahja ir par lehtu zenu pahrdohdama maſä Labiſch-eelä Nr 14, pee Wahzu ſapeem.
Zehkab Bullis.

S. Schmölinga

ahdu-bohde

Behweru-eelä Nr 12, konſulenta Berenta namä, peedahwa ſawas ahdu-leetas un kurpneeku wai-jadſibas par wiſu lehtahm zenahm labu apde- neſchamu apſohloht. 1

No polizejas atwehletis.

Sludinaschanas.

„Baltijas Semfohpis“

Jawu jauno gada gahjumu sahks no 1. Janwara 1876 un nesahs, ta lihds schim, it pahnedetas ihpashu peelikumu. **Maksa:** par gadu 2 rubl., par pusgadu 1 rubl. 10 kap., par 3 mehnescheem 60 kap.; ar peesuhstischanu: 2 rubl. 60 kap., 1 rubl. 40 kap. un 90 kap. Selgawa ar peesuhstischanu 2 rubl. 30 kap. Sludinaschanas maksa 6 kap. par rindinu.

Apsteleschanas un sludinajumu peenemshanas weetas: **Selgawa:** redatzijā, Katohlu-eelā № 2, **Rihgā:** pee Kaptein k. leelā Kaleju-eelā № 4. Maudu pahr pastu suhtohst jahuhia teescham redatzijai; Rihgā war eemakshft Kaptein lungam.

Kas 10 eksemplarus us weenu adresh apstele, dabu weenu pa wirsam. Lai dauds maj waretu nolemt, zil eksempl. pawisam jadruka, tad teel luhgts, ar apsteleschanahm nekawetees.

Redaktors: **G. Mather.**

Nupat tika gatawa un wisās grahmatu-bohdēs dabujama:

Widsemes, Igaunijas un Kursemes lantkahrte

preeksch skohlas-bruhkes, ar Wahzu, Latweeschu un Igaunu weetu nosautumeem.

Behrwēs drukata maksa 20 kap.

Rihgā un Tehrpatā.

Apgahdata no **Schnafenburga.**

Wehrā leekama fina.

Tee wisu labalee zaur preekschlailā lehtaku eepirshchanu sagahdati wehrngada gresna auguma ahrsewes wihni, ar wisu wairat tee Spaneeschu, Portugales, Frantschu, Ungaru, Reinas- un Moseles-upes Wahzu-semes saldee wihni: bet aridsan tas teizamais Englantes-semes porteris, Jamaikas-rums, konjaks, ahrals, bischofs, schampaneris un dauds zitadi nepeeminami garshi bshreeni ir neween pilnā krahjumā atrohnami, — bet aridsan teel us preekschu tureli un pahrdohsti, tee zaur muhsu pirzeju luhgshchanu sagahdati ihstenee Schweizeru-semes daschadu spehzigu sahku wihni, lahds lautini nosauz par alantu wihnu. Pee scho ir wehrā leekams, la tas alantu wihns pascha Schweizerusem neween leelās, bet aridsan eeksch tahm wisu masalahm fainneeziwahm atrohnams, jo ar wina neween wehbera-laites ahrste, firdshahpes remdina, bet aridsan pee lohpu-sehrgahm lohpu baribai jeb uhdenim peejaukts lohpiuus no sprahgshanas atwabina.

Wehl weena peemina.

Us to zihnidamees, la aridsan wiseem muhsu tahlatu dshwotajeem pirzejeem, muhsu preze par lehtu maksu jeb zenu dabunama buhtu, efam mehs preeksch Kursemneeleem pascha **Selgawas pilssehtā, J. A. Kleina kunga bohde** weenu pahrdohshanas weetu par Rihgas zenu ezehluschi un luhdsam itweenu, scho peemina wehrā patureht.

Behzgalā dohdam mehs wehl wiseem muhsu draugeem, andelmaneem un trohdsineeteem sinat, la mehs aridsan eesahlam tohs wisu wairat eemihletus un smekigatohs **Kreewusemes wihnus** tureht un par to wisu lehtalo maksu pahrdohst, un teel itweena pirzeja pascha, jeb zaur grahmatahm peesuhstita wehleschana ar usitjibu eeksch muhsu wisu leelako **Baltijas dseedataju wihna** pagraba peepildita blakam **J. Redlich kunga** Englischu magahshnei, pee

Louis Luidmann un heedra,

Rihgas pirmas gildes laupmana.

Preeksch Alaschu-muischas (pr. Siguldas pastes stanzi) teel weens neprezejees dahrsneeks pagehrehis. Turpatas sinas pee muischas-walshchanas. 2

Strahdneeki

ar sirgu, preeksch mallas weechanas us Rihgu war dabu dabuht Barnitawas Duhnu trohgā.

P. Straftin.

Weena jeb diwas meitenes,

tas schejeenes skohlas apmetle, atroh kadhā Wahzu familijā laipnu usnemshanu **Mekander-eelā** № 52, sehtā.

Gruntes = platschi

ir pahrdohdami Anasmuischā, 6 werstes no Rihgas, pee Sastlanta. 3

Pulkstenuis,

dubult-lapfetu fudraba antera-pulkstenuis no 12 rbl. fahloht, fudraba zilindera-pulkstenuis no 8 rbl. fahloht peedahwa

G. Jansohn,

leelā Behnina-eelā № 3, preti muses namam.

Pulkstenu-taisitajs

Joh. G. Kundt

ir sawu pulkstenu-bohdi no Kalku-eelas us

Smilshu = un Sirgu-eelu stuhri,

Karpowa mahja, pahrzhelis un usluhos sawus draugus, lauzineetus, wina ar sawahm wajadshahm pa pilnahm apmetleht un no wina leela pulkstenu krahjuma wisabus pulkstenuis par lehtu zenu ar apgalwofchanu pirkt.

Maneem mihteem andeles-draugeem peedahwaju sawā bagati isrihtotā krahjumā: 30 daschadas sortes leshas pulkstenuis no 8—150 rubl., feenas pulsti. no 1²/₄—45 rubl., galda-pulsti. no 12—175 rubl., pulkstenu leshes no daschada metala no 10 kap. lihds 12 rubl., pulkstenu atshleghas no daschada metala 5 kap. lihds 10 rubl. Par wiseem no manis pirkteem pulksteneem galwoju 2 gadus; pulkstenuis lohti labi un lehti sa-taisu un galwoju 1 gadu.

L. H. Fontaine,

Rihgā pulkstenu taisitajs Kalku-eelā, № 22.

Pulkstenuis

jaunōs suhtijumōs un leelakā iswehle no wisu dahrgakeem lihds wisu lehtakeem dabuja un peedahwa par wisu semalahm zenahm sem apgalwofchanu

A. G. Berg,

Sinderu-eelā № 9.

C. W. Schweinfurtha

wihnu pahrdohshana

Rihgā, preti birshai,

peedahwa sawu bagatu krahjumu no wisadeem ahrsewes wihneem, rumu konjaku u. t. pr. un dara trohdsineetus us tam usmanigus, la ta patente, tas atkau pahrdohst

Kreewijas ihstohs wihnohgu wihnus

is mahjas un preeksch turpat dshchanas, maksa preeksch lauzeneeleem 5 rub. un preeksch pilssehtneeleem 15 rub. un la ta preeksch nahlofcha 1876. gada jaw Dezembera mehnesi ir ihnemama.

Smaltas un rupjas klijas

pasihstama labumā pahrdohst par lehtalahm zenahm

Albert Drescher,

Selgawas Ahr-Rihgā, leelā eelā № 4. 5

Pee Widsjemneeka.

J. Martinsohna fahls-bohde,

Pehterburgas Uhr-Rihgâ, Kalku-eelâ Nr. 8.

Drangeem un pasihstameem Widsjemâ daram sinamu, ka Nowembera eesahstumâ dabujam is Anglijas skaidru lasitu

afmins=fabli

no wislabatas sortes; bes tam wehl pee mums war dabuht, labu melnu lapu un zigaru tabaku, wisadas sortes spitschkas, uhdens skaidru petroleumu, wisadas sortes silkes un fahli.

Tapeh3 ta wisas prezes taifni is ahrsemehm un kreewijas dabujam, waram par labahm prezehm katrâ reisâ galiwoht; ritigis fwaris un laba apdeeneshana nekad netruchts.

Esam dabujuschi sinabt, ta jaw no labda laika fahloht, muhsu palafchanai zil eespehdami lih-dsigâs pazinâs, zitas tehjas-sortes muhsu tehju weitâ naktuschas andelâ, kas pirzejem par apmahnischanu leelabs ta isparitas.

Muhsu nopelnito slawu (Menomme) usiureht un muhsu tehjas dauds pirzejus no apmahnischanas peh3 eespehshanas pasargabt gribedami, eeraugam par wajjadfigu, ihpaschi us tam norahbiht, ta

tikai ar augschejo bildi,

kas, peh3 finansministerijas apstiprinashanas no 21. Nowember 1873, sem N 6317,

ir weenigi muhsu ihpaschums,

buhdamas palas pateest is muhsu magasinehm ir isdohtas un jitabi (ja minetas bilbes trubfi) newaram por muhsu tehjas afishto treetmumu un labumu kaut labdu apgalwofchanu usnemt.

Ea jaw 7 gabi schê pastahwedama muhsu andeles-nama nodalas-magasihne atrohdaht no 15. Juli sch. g. fahloht:

De wairs Rebinina namâ, Kauf-eelâ Nr. 18, bet Witta namâ Nr. 8, us kam zeenigus pirzejus ihpaschi daram usmanigus.

Maskawas tehjas-magasihne

Peter Orlow.

Zentral-magasihne Maskawâ: leelâ Lubianka Nr. 75.

Nodalas-magasihnes:

Pehterburgâ: Newshy-prospekts N 14 un leelas Nikolai-eelas stuhri N 69, Warshawâ: Medowoi eelâ N 496, Charlkowâ: Nikolai plazi, Michalowsky namâ, Rijekâ: Kretschatnitsa-eelâ, Begreewa namâ, Schitomira: Rijekas-eelâ, Goldfarba namâ.

Rihgâ — Kauf-eelâ Nr. 8.

Weens grunts-gabals

2984 kwadrat asis leels, iz pahrohdams us Benten jalas 3. preekschpilschias nodakâ, 3. kwartali, polj. N 79a. Khabtatas sinas pee G. Raschlow, Rihgâ, Rungu-eelâ N 14.

Riht-Indijas jut-maisus

dabuja jaunâ fuhthijumâ daschadâs leelumâs
P. Bornholdt un beedris.
Kantohris Zuhlu-eelâ N 24.

D. Schmidta

jaunais schampeneru fabrikis,

Gelfsch-Rihgâ pee wezeem Smilfschu-wahrteem, leelabs Sirgu- un Smilfschu-eelu stuhri,

pahrohd par lehtalo zenu wisadus schampaneerus no 50 lap. fahloht, ta ari wihnu, rumu, fonsjaks, porteri, limonadi-gafese, awecksun-limonadi, Spaneeschu bischofn 3 pudeles par 1 rubli, Dschindscher-alu, ta ari wisadus putodamus (museerebamus) ubbekus.

Tai isflawetâ wihna pagraba

Skablu-eelâ,

pee rabijscha sem leelo pullstenu-bohdi pee

Robert Jaksch un beedra,

Rihgâ,

kas jaw no 1844. g. pastahw,

pahrohd par taifnu un lehtu malfu, pa leelahm un masahm dalahm wisadas wihna-sortes, tapat ari schampeneri, rumu un ihsto Anglijas porteri.

Labu ahbotu-wihnu

pahrohd 4 pudeles par 1 rubli un museerebamu (putodamu) par 60 lap. par pudeli

Jacob Diehl, Suworow-eelâ N 28. 3

E. Ch. Appelius

fabrika=bohde

preeksch wisadeem dohteru- un balbeeru-rihkeem, maschinahm, bandaschahm un rihkeem preeksch flimneeku kohpshanas, Rihgâ, taifni preti Wahju-teateram, Rohrberga namâ.

Schini bohde war papilnam dabuht un peh3 patfshanas ihwebletes wisadus ahrstu- un balbeeru-rihtus, brulas-johstas no abdas un ar gumi pah-willtas, flisira-fprijses, wezmahlu-fprijses un wisadus no gumi sagatawotus ahrstu-rihtus; tapat ari wisadus jitadu amatu rihtus, kas no gumi taifiti, ta: spritshu-maisus, gumi-schnohyes u. t. pr.

Norahbitaju ar bildehm war tai bohde bes malfas dabuht.

Wilu fahrschana!

Zaur leelaku eerikteschenu ar jaunâ damspheku un ar jaunahm kahstuwu-maschinahm war tagab us to wisahtrato un wislabalo dabuht wilu lahst, ta ari drihsumâ wisadas drehbes pehrweht un ar jaunahm probroehm nodrikeht

Waltenbergu fabrikis,

Mas-Salages draufse.

Labako baltu

lohgu glahsi

pahrohd par lehtalo zenu Waldenburgas stitlu fabrikis apalksch Klingen-muischas, Zaunpils draufse wisadâ leelumâ, us apsteleschenu ari wisadâ beestumâ eelch lastehm un tahpeleh3m.

Turpat ari dabu alus ta ari jitadas pudeles un glahses daltinus par mehrenu zenu.

Apsteleschanas teel preti nemtas un drihsumâ treetni ispiditas no

Louis Greiner,

stitlu fabrika ihpaschneets.

Roschenile-pehwi un

foschenile-pastu,

no manis isgubrotu, ar furu war wilnu farlanu pehrweht, peerdahina

Wilhelm Wetterich,

pee Pehtera basnizas.

Meistera schahweens.

(Statutes № 44.)

Ar leelu preeku winſch tila fanemts, ihpaſchi no ſawahm mahſahm un brahteem, un winſch nedohmaht nedohmaja to behdigo notifikumo, kura deht winſch pahrnahza.

Buſdeenâ mahte bija winam par gohdu wina wiſu miſlako ehdeenu paraudſiſuſe, un wiſi bija preezigi, tiſ ſirſnigi preezigi, ka winſch gandriſh pats aiſmirſa, kamdeht winſch bija nahziſ. Wakars nahza arween tuwak, un ar to ari wina atpakal greeſchanahs ſtunda. Winſch palika fluſs un dohmigs un melleja pehz wahrdeem, ar kureem winſch wiſu labaki waretu iſluhgtees, lai winu no kaufmanu amata atlaiſtu, bet kâ winſch ari melleja, winſch tomehr tohs ne-atrada. Buhtu jel winſch tuhlin no rihta teizis, kad mahte winam praſija, kâ winam ejoht, tur buhtu taſ itun brangi derejis, bet winſch bija atbildejis „man eet itin labi,“ un bija zaur tam ari netaiſnibu ſajjis. Beidsoht winſch ſanehma duhſchu un praſija: „Tehws, waj es par kaufmani buhdams waru ari krahtp?“

„Waj tu ahrprahtigs, ſehn,“ tehws atbildeja, „ka tu man tahdu ehrmotu praſiſchanu wari preeſſchâ liki?“

„Muhſu bohdes ſeliſ man to aiſwakar wakara teiza, ka, ja es griboht buht kreetnis kaufmanis, tad man to waijagoht kreetni ſapraſt un par tam neko nebehdatees.“

„Taſ jaw tad naw iſhti pee pilna prahta,“ mahte teiza, „bet kâ taſ notika?“

Mahrtinſch nu wiſu ſaruu ar bohdes ſeli wahrdu pehz waheda iſſtahtija un zereja ſawu nodohmu jaw panahziſ, beſ ka wehl to buhtu peenahkami iſteizis. Tomehr tehws atbildeja: „Nu, winſch tiſ gribejis tewi pahrbauht, wairak neko, waj tad tu to nepamaniji? Belzer kungs ir gohdiſg wihrs, es jaw daudſ gadus no wina pehrku un nekad winſch naw mani peekrahpiſ. Tew newaijaga tuhlin wiſu tizeht, ko taudis runa, zitadi wini tewi wehl daſchâ likſtâ eewedihs.“

„Bet winſch to man it weenteeſigi teiza,“ Mahrtinſch atbildeja, no tehwa tahdu atbildi nebuht negaididams.

„Kâ tu to wari ſew lautees eeteiktees, to es gandriſh nemas nebuhtu dohmajis,“ tehws atbildeja. „Saki, waj tad Belzer kungs ar kahdu reiſ tew ir pawehlejis meloht un krahtp?“

„Re!“ Mahrtinſch atbildeja.

„Nu, waj tu redſi, tapehz apmeerinajees un dohma, ka tee tilai bijuſchi johki!“

Mahrtinſch neſinaja, ko winam uſ tam buhs atbildeht. Ka tehws bija maldijeſ, no tam winſch bija pahreleezinahs, jo bohdes-ſeliſ bija winam to wiſu tiſ weenteeſigi ſtahtijis, bet winſch to leetu ar galweneekeem jaw newareja peerahdiht un tamdeht winam ari ar ſawu luhgſchanu bija meera japa-dohdahs, lai winu no taſ weetas atnemt. Tapehz winſch greeſahs, kaut ari ar ſmagu ſirdi, uſ pilſſehtu atpakal, pawadihts no ſawu miſlo ſwehtiſchanahm un apnehmahs tiſ ilgi par kaufmani buht, kamehr tahds laiks nahtu, kur winſch wiſu ſawam tehwan waretu peerahdiht. Peerahdiſchanu winſch ari drihs dabuja rohkâ. Kahdas deenas wehlal, Belzer kungs bija ar leelu iſmanibu leelu pulku pretſchu par rohbeſchahm beſ tules ſawâ bohde eerahwiſ. Bohdes ſeliſ bija taſ wiſu leelafais meisters bijis pee ſchi nedarba, un

bija turklaht pee tam tiſ leelu iſmanibu parahdijis, kahda pee labakahm leetahm gan no leelas wehrtibas buhtu bijuſe. Mahrtinam gan pee tam nekas nebija darams, bet pretſchu eewefchana newareja winam paſlehyta palikt, jo winam bija daudreis pretſchu ſpihleri ja-eet. Bet ka prezes beſ mitas eewefſtas, to winſch nemas neſinaja, tilai tamdeht winſch brih-nejahs, ka prezes par nakti bija atweſtas, kamehr winſch bija gulejis. Jaw bija daſchas deenas pagahjuſchas, un Belzer kungs, tikpat kâ wina ſeliſ par tam jaw preezajahs, ka winu peekrahpſchana tiſ labi bija iſdewuſeſ, kad weenâ deenâ it no nejauſchi wiſi zilweki kaufmana namâ tila fanemti, ſinams Mahrtinſch ari. Mahrtinſch tâ iſbijahs, ka nemas ne-iſprata, kaſ ar winu notika. Bohdes ſeliſ bija winam wehl pee-ſſchuſtejis:

„Tu no neka neſini Mahrtin, waj tu dſirdi? tu tiſ arweenu atbildi: es neka neſinu!“ Winſch nemas neſaprata, kaſ taſ bija, un raudaja ruhktas aſaras, kad no teeſas ſulaina pawadihts uſ rahtuſi gahja.

Konterbantepceerahditajs bija wiſu ſmalſi ſinajis, un kad Mahrtina iſteikſchanas uſ ſlepenas pretſchu atweſchanas par nakti, turklaht nahza, tad wiſa ta leeta bija drihs ſklaidribâ, un Belzer kungam waijadſeja wairak ſintu dahlderu ſtrahpes iſmalſaht. Beigas bija taſ, ka Mahrtinſch ar gahnſchanu tiſa aiſdſihts, jo zaur wina gohdigahm atbildehm uſ teeſneſcha jautafchanu bija wini drihs leelo konterbandeereſchanu iſſinajuſchi, ka gan wini zitadi nebuhtu wiſ warejuſchi iſdibinaht. Mahrtinſch ſapakaja ſawas mantinas atkal pauninâ, un gahja atkal uſ dſinteni atpakal. Winſch bija tohti preezigs, ka wina ſirſnigaka wehleſchanahs tiſ drihs bija peepildijuſeſ, un winſch gahja ſtarp teem lihgodameem labibas laukeem tâ kâ kad winam wiſa paſaule peederetu. Ko winſch nu eeſahs, to jautajumu winſch jaw bija ſew atbildejis. Prohti, winam bija B. pilſſehtâ weens onkulis par gramatu ſehjeju, pee tam winſch gribeja eet un luhgt lai winu amatâ nemoht. Wina wezaki gan daudſ no wina netureja, bet winſch zereja ar winu jaw iſtikt. Tad jaw winſch ari pulka gramatas wareja rohkâ dabuht, no kurahm winſch brihwſtundâs daſchu labu waretu mahzitees, un mahzitees winſch tagad gribeja, pulka mahzitees, ka winſch katſchu weentreiſ — jo to jaw newaroht wiſ ſinaht, tâ winſch dohmaja, warbuht kad pee ſawahm miſlahm dohmahm kahdreis waretu naht. Tagad gan winſch ſawas dohmas bija ſawâ maſakaja ſirds kambariti noglabajis un tur zeeti eeſlehdſis. Tahdas un wehl zitas dohmas ſkraidija zela pah wina galwu un gan iſhti uſ tam derigas nebija wiſ, winu behdigu dariht. Skaidrâ rihta gaiſchumâ parahdijahs wina azim nahlamiba.

ſchohs laimigohs ſapaus iſnihzinaja mahtes eeſleegſchanahs, kad ta winu pa lohgu it tuwu pee mahjahm eerâudſija.

„Al Deems! Mahrtinſch jaw ir atkal atpakal! Ko tad taſ noſhme?“ wina ſauza un ſteidsahs winam preti. Tehws ari noſahpa no galda, lai drihsaſ ſchihſ miſklas uſmineſchanu dabutu ſinaht, un praſiſchana negribeja beigtees, kamehr Mahrtinſch iſtabâ bija eenahziſ, un katra jauna praſiſchana wina atbildi iſnihzinaja. Beidsoht palika wiſ tiſ tahtu fluſi, un Mahrtinſch wareja eeſahkt ſtahtih. Abi wezakee bija fluſi un dohmigi, kad wini wiſu dabuja ſinaht, un mahte ſajija:

„Baldees Deewam, ka winſch no tureenes ir prohjam!“ Tehws ilgu laiku dohmaja un tad ſazija: „Tas ir nepatih-kamis atgadijums. Sehn, tu jaw eſi ihſis nelaimas putnis. Kad ta arweenu eet, tad no tewis nefa deriga neſagaidiſim. Bahri mehneſchu laika jaw diwi meifteri, un nu atkal beſ amata. Kas nu buhs? Kur tad nu lai tewi nodohdu? Dohmaju, kad tu pee manis uſ ſkrohdera galda ſehdetu un mahzitohs, ko es mahku, tad tas buhtu tas labakais.“

Mahrtinſch iſſazija ſawas dohmas un pehz dauds un daſchadahm pahſpreeſchanahm tahs peenehma un noſpreeeda, ka par iſweſchanu jagahda. Tehwam gan ta amata mainiſchana negribeja ihſti patikt, un winſch ari tamdeht lohti pufojahs, bet winſch zita padohma neſinaja, un ta tad winſch dehla un mahtes preeſchlikumam padewahs.

„Nu, manis deht,“ winſch beidsiht ſazija, „paleez par grahmatu ſehjeju, bet ta lai ari ir ta beidsama reiſa, ka ſawu amatu pahrmains; grahmatu ſehjejs tu buhſi un palikſi, un kad mani negribi kaitinaht, tad manu prahtu wairs nedohma ohtru reiſu grohſiht.“

„Tehws, kamdeht tad tu til bahrgi runa,“ mahte ſazija, waj tad muhſu Mahrtinſch pee tam wainigs.“

„Ne, to es neſatu,“ winſch atbildeja; „bet kad winſch arweenu zitu amatu grib, tas man ir preti; tahdas eedohmas es nemihju.“

„Waj tad winam warbuht waijadsetu par tahdu kaufmani palikt, kur ar meſeem un krahpfchanu ſawu dwehfeli nelaimi gahſch?“ mahte praſija.

„Ne, winam waijadsetu atkal par ſkrohderi palikt; wiſi meifteri naw wis til neprahtigi ka Bekeriſ, un es buhtu gan atkal tahdu uſmeſlejis, kas winam darba iſtaba buhtu ſtrahdaht lzis. Kad winſch ſkrohdera amatu labi ſaproht un pehzaf pilſſehtâ apmetahs, tad winſch tatſchu par ko war tikt, un ſawu maiſi ehſt neween beſ ruhpehm, bet ari wehl ar gohdu. Mums ir deesgan notikummu, ka ſkrohderi no wal-dimeeſeem un leelmaneem ir tikufchi gohdati. Bet lai nu paleek; winſch jaw grib grahmatu ſehjejs buht, un manis deht lai winſch par to paleek. Bet ka zerams, winam tatſchu til ſlikti ne-ees, ka lihds ſchim.“

Ohtra deena tika leela grahmata onkulimus B. pilſſehtu rakſita, kuzſch bija Mahrtina mahtes brahſis. Wiſi trihs, tehws, mahte un Mahrtinſch, ſtrahdaja to grahmatu rakſti-dami, un jaw pehz lahdam deenahm dewahs Mahrtinſch ar to grahmatu kulê uſ B. pilſſehtu pee onkula. Schis fohſis labi iſdewahs. Mahrtinſch palika tuhli turpat un eeſtahja pee onkula par mahzelli.

Tê nu mehſ winu kahdu laiku pametiſim un wehl tilai peemineſim, ka winſch ihſa laika ſawa meiftera labpatilſchanu eemantoja, kaut gan winſch par lohti duſmigu un bahrgu wihru bija iſdaudſinahts, pee ka neweens mahzellis newarohht iſtureht. Pateefigi runajohht jaſala, ka winſch bija gohdigs, taijns un zeenijams wihrs un Mahrtinſch tahds iſmanigs ſehns, kuzſch wiſu it labi apſehra, un ta wini abi kophâ ſadereja un ka lihahs tad ari Mahrtinſch bija to riktigo amatu uſdabujis.

III.

Meſchafunga Wildena meſchâs bija leels pulks meſcha-zuhku, kuras katriu gadu tika taupitas, bet nu ta bija waitrojſchahs,

ka no wiſahm puſehm ſuhdſibas nahja pahr ſehjas apſlah-deſchanu. Kad ari ta ſlahde, kuru winas nodarija, agraki no meſcha laſes tika labpraht iſmalſata, bet ſchini rudeni akurat til dauds praſiſchanu bija, ka ta leeta wairs ta newareja palikt. Meſcha-kungs luhdſa tamdeht augſtakas wal-diſchanas lai atkal atwehloht meſcha-zuhkas ſchaut, un dabuja atbildes weeta to pawehli, lai wiſu uſ ſmallu jakti fataiſohht, jo leelherzogſ pats gribohht pirmais jakti uſ tahm meſcha-zuhkam eeſahkt. To eeſahſchanas deenu buhſchoht wehlaſi ſinamu dariht. Schi ſina iſplatijahs drihſ par wiſu zeemu un wiſi lohti preezajahs, ka tagad weenreis leelherzogu paſchu dabuſchoht waigu waiga redſeht. Ari meiftera Bruhna mahja tapa dauds no tam runahs, un mahtei gahja kahdas nekahdas dohmas pee tam zaur galwu.

„Kas ta par ſlahdi,“ wina dohmaja, „ka muhſu Mahr-tina ſchê naw. Kad winſch ſchê buhtu, tad leelherzogſ waretu winu warbuht eeſahkt, un tad wina laime buhtu di-binata.“ Pee tam wina ſkatijahs uſ teem nedſihwajeem putneem, kuzus Mahrtinſch til iſmanigi bija iſbahſis, ka to wiſi apleezinaja, kas til winus redſeja; warbuht leelherzogſ ari tohs par mahſligi iſbahſteem atſihtu, un tad tam leel-herzogam to paſemigu luhgſchanu preeſchâ liktu, lai ſehnu tiktahkt liktu iſmahziht, ka winſch meſcha deeneſtâ waretu tapt. Schahdas un wehl zitas dohmas gahja zaur winas galwu un wina newareja no tahm atſwabinatees.

Weenreis kad behrni no gaidameem jaukumeem runaja, ko wini dabuſchoht redſeht, tad mahte (padaſai beſ kahda noluhſa) ſazija:

„ſlahde, ka muhſu Mahrtina ſchê naw, tas ari wiſu to labpraht redſetu!“

„Al ja! al ja!“ behrni ſauza: „Tehws, luhgtu, luhgtu, leez winam ari pahrnaht!“

„Ne behrni,“ tehws atbildeja „tagad ne, bet par ſeemas ſwehtkeem es liſſchu winam pahrnaht!“

„Al ko tad tas lihdschſ,“ Marija ſazija, „tad jaw jaktſ ir ſen pagalam!“

„Es ari winam to labpraht wehletu,“ ari mahte teiza, ka winſch muhſu leelherzogu weenreis redſetu, jo no muhſu kahrtas iaudim jaw newar wis winu iſdeenas redſeht!“

„Kad winſch tamdeht tahdu zetu grib ſtaigahht,“ tehws atbildeja, „tad winſch war katra laika uſ Schwerini no-eet, tas ari naw dauds tahlaſi!“

„Bet tur tas buhtu gruhti, tam augſtam kungam til tuwu peetapt, ka winu waigu waiga dabutu redſeht,“ mahte ſazija.

„Bet tohs pulka ſunus, kuri ſchê nahſs, un tohs dahrgohs ſirgus winſch ari Schwerinê neredſetu,“ Marija eeſauzahs.

„Kas jums ir par eedohmahm!“ tehws ſazija. „Laitam juhs no manis pagehreſeet, lai es ſehnam tahs leelahs jaktſ deht leeku mahja pahrnaht?“

„Al, zil ſmukt tas buhtu!“ behrni eeſauzahs.

„Sinams, tas winam leelu preeku daritu,“ mahte peelika wehl klahht, „un es dohmaju, ka mehſ winam gan waretum to wehleht.“

„Preeku es winam ari wehlu, bet to til ne, un to tew, mahte, paſchai waijadsetu apdohmahht, kamdeht ne,“ tehws atbildeja. „Par ſeemas ſwehtkeem winſch muhs apmeklehs un ahtraki ne, ar to lai peeteek!“

Til ko tehws uſ ſchahdu wiſi ſarunu bija pabeidſis, kad durwis atwehrahs un Mahrtinſch ar ſawu pauninu iſtabâ

eenahja. Birmaja azumirli palika wisi no pahsteigfchanas un bailehm ka mehmi; beidsot meisters issauza: „Kad te wi pehrkons! Tas sehs jaw ir atkal klat! Mahrtin, ko tad tas nosihme?“

Mahrtin'sch ne-atbildeja it neneeka. Winsch nolika fawu pauniru semē, usfrita us krehfla, aplahja fawu gihmi ar abahm rohlahm un fahla schegli raudaht. Wisi wiru apstahja un wiru ar prafifchanahm nomohzija, kamehr tiktaht atgidahs, ka wisu faprotami wareja atbildeht. Winsch nu stahstija, ka isgahju-fcha nakti onkula nams ar wehl diweem ziteem kaimiru nameem uguns leesmahm palikufchi par laupijumu un winsch tilai ar mohlahm fewi un fawas drahnas isglahbis. Onkulis gandrihs it wisu pasaudejis, prohti fawus amata rihtus, un tamdeht winam ari mahzklus tagad newaijagoht, un zaur tam winsch atkal fche esohht.

„Ta ir tatschu ne-isprohtama nelaimē!“ tehws issauza fahpigi. „Mehs jaw nu dohmajam te wi pateesi tai riktigakā amatā eedewufchi; tē atkal Deews te wi mums preeksch nama durwim noleek, un mums atkal it wisu waijaga no jauna fahlt.“

„Onkulis man apfohlja, kad winsch atkal fawu darba istabu eerikteschoht, mani peenent,“ Mahrtin'sch stahstija tahlak. „Winsch ari griboht puhletees kahdu meisteru atrast, kas mani lihds tam laitam mahziba nemschoht. Tamehr man tilai waijagoht pee jums palikt!“

Tas wehl ir labi, ka onkulis fawā nelaimē ari par te wi grih gabdaht. Kā es dohmaju, tad tu jaw tatschu atkal drihs darbā buhfi,“ tehws fazija drufku apmeerinahs.

„Kā tad uguns ir zehlufeh?“ mahte prafija.

„Deews tilai to sin,“ Mahrtin'sch atbildeja. „Kad es tifu mohdinahs, tad man tilai bija walas apgehrtees un manas grabafchinas falasht, un kad es ar wisu ahra biju, tad jaw wifs nams stahweja leesmas.“

„Su!“ Marija nopurinajahs, „zil breefmigi; kad tu nu buhtu fadedsis!“

„Man ari ir wehl bail, kad es to azumirli eedohmaju, kad es no gultas islezu,“ Mahrtin'sch stahstija. „Lehrums un trohfnis namā un us eelas bija breefmigs. Es drebeju pee wifahm meefahm un dauds netruhka, ka buhtu apjuzis un bes fawahm mantahm prohjam aifstrehjis!“

Mahrtinahm waijadseja wehl pulla no fchihš nelaimēs stahstiht, un mahte ari pehz fawa brahla un wina familijas smalki jo smalki apprafija. Domehr tas schini stahstia nepeeder, mums tilai peeteek, ka Mahrtin'sch atkal fche bija un mahtes firfniga wehleschanahs, kaut ari zitadā wihse, bija peepildijufehs.

Tē ari mescha-kungs atnahja un kad nu winam wisu notikumumu ar Mahrtinu, galu no galu bija istahstijufchi, tad winsch fazija: „Kaimin, es esnu ihsten tilai pehz tam ween nahzis, gribedams juhs lubgt, waj juhs fawus isbahstohs putnus man newaretu us kahdu laiku paleeneht. Juhs jaw no tahs leelas jaktē sinat. Schorht es dabuju grahmatu, ka man wifs us 20to Nowemberi jafagatawo, jo tani deenā muhsu angstais walbineeks, tas leelherzogs, pulksten dewindō fche buhschoht buht. Ohtra grahmatā bija atkal rakstihst, ka leelherzogs pehz jaktē buhschoht pee manim pujdeenu ehst. Tad nu es gribetu istabu pehz jehgeru wihses ispufschoht, tik labi, zil es tilai prohtu, un pee tam ari juhsu putnus bruhkeht.“

Mahrtin'sch bija scho stahstifchanu lohti usmanigi klausijees,

katru wahrdu, kufsch no mescha-kunga luhpahm nahja, ka rihschus norija, un kad nu wehl teem no wina isbahstajeem putneem ari wehl waijadseja palihdsieht istabu preeksch leelherzoga ispufschoht, tad winsch gandrihs buhtu no preekeem fahzis flani fleegt. Us reisu wis uguns grehls ar fawahm breefmahm bija aismirfts un wifas wina dohmas bija tilai pee tahs leelahs jaktē. Mahtes wehleschanu nu bija mescha-kungs ar fawu luhgfschanu ispidijis, ka to jaw sinam, un ari tehws jutahs fewi pa dalai gohdohs, ka wina dehla darbi bija zeenigi, buht par isgresnoschanu leelherzoga istabahm. No wifahm pufehm mescha-kungam atbildeja ar preezigu: „ja!“ Ta leeta bija isdarita. Kahdas deenas preeksch leelas jats Mahrtin'sch aifnesa tohs putnus us mescha-kunga muishu. Mescha-kungs bija kahdas egles un preekes kublōs un leelōs spanōs stahdijis un istabā nolizis. Schinis kohlōs tika tee putni wifaddōs stahwolkōs eelikti. Mahrtin'sch zaur tam us labako israhdija, ka wina prahts pret mescha lohpeem wehl nemaš nebija sudis. Wislabaki bija diwu strasdu stahwolkis isdeweēs, kuri it tuwu pee ligsdas, kura pauti atradahs, ar isplatiteem spahrneem, issteptu faklu un plati atwehrtu knahbli stahweja un ligdu lihahs aistahwoht. Tas wifs bija tik dabigi, ka iskatris skatitajs to dohmaja riktigi meschā redsoht. Schini istahdijumā atradahs weens wesels stahstis, kufsch gan daudsfreis meschā war atgaditeēs, jo Mahrtin'sch scho notihkumu agral reis bija meschā redsejis. Bar schahdu isrihsfchanu mescha-kungs tik lohti preezajahs, ka winsch nesinaja, ko no preeka muhsu Mahrtinam dariht, jo winsch bija zeeti pahleezinahs, tamdehl ka istaba winam un dauds ziteem apmelletajeem bija patikufe, tad ari leelherzogam ta patikfchoht. Winsch prafija sehnam waj winam esohht luste par jehgeri palikt, un kad schis ar leelu preeku no pilnas firde bija atbildejis: „Ja, itin labpraht!“ tad mescha-kungs fazija, ka winsch pee Mahrtina ari buhschoht dohmaht, kad leelherzogs pehz putnu isbahseja buhschoht jautahht. Warbuht ka tas winam dauds ko warohht palihdsieht. Schee wahrdi atkal eeksch muhsu Mahrtina wina wisu mihtakas dohmas usmohdinaja; wifas zeribas, dsili firde dibinā paglabatas un audsetas, atkal ar waru no tureenes islausahs; wifas flepenas wehleschanas nahja ar ne-uswaramu spehku atkal wina preekschā un winsch jaw tagad dohmaja, ka wina zeribas buhtu peepilditas. Wifs wina isfkats, ka zaur burwibas spehku us reisu pahrgrohijahs. Mescha-kungs to tuhlt pamanija un fazija: „Sehn, eeksch te wis ir gan weens jehgeris, kahdam winam tilai ween waijaga buht, un man labpraht tiktohs, kad tu apalsch manas usfraudsifchanas buhtu. Bet es sinu, ka jehgereschana tawam tehnam tilai ir dselonē firde, tapehz neleezeēs nefa no tam manohht, ko es tew fazijis esnu, ka winsch mums muhsu rehfinumu ne-issauz. Kad leelherzogs to pawehl, ka tew par jehgeri buhs palikt, tad gan, ka es dohmaju, winam tam nekas nebuhs preti.“ Mahrtin'sch fohlija, fewi sawalditeēs, un luhdja, lai wiru tai jaktē deenā ar par dsineju meschā lihds nemoht, jo winsch mahja newareschoht istureht. Mescha-kungs winam to atwehleschanu us tam labpraht dewa, un aridsan turflaht apfohljahs wehl tā eegrohst, ka ari tehws winam to wis ne-aifleegefchoht. Wakarā winsch pee meistera Bruhna nogahja.

(Zurpmat wehl.)

Gradi un seedi.

Iziga Moses laimiga andele.

Izigs Moses bija jaw dauds reises pee kahda wirsneeka rebes taisijis un daschahrt zaur wiltu to peewihlis. Pahre to nu wirsneeks lohti pukojahs, bet wehl wairaf wina fulainis, kahds wezs saldats. Tas fazija: „Na, gan es to schihdu weenreis pahrmahzifchu!“ Saldats dohmaja un dohmaja, kahda wihse wisulabaki Izigu waretu isneroh; bet tatschu newareja un newareja isdohmaht, jo Izigs bija gudris schihdelis.

Te kahda deena wirsneeks dahwinaja saldatam kahdu nowalkatu mundeeri, lai tas no tahs liktu few kahdu westi paschuht. Saldats par mundeeri pateizees, eefauzahs: „Da, nu ir brangi! Ar scho mundeeri gribu Izigu brangi peeschmault. Pateesi nu ir brangi!“

Ne-ilgi pehz tam regimente bija wezu-drehbju-uhtrupe jeb ofzione. Wisi pilsehtas schihdi farunajahs pee schihb uhtrupes klahht buht un wezahs drehbes pirkt. Ko nu dara nuhsu wezais saldats? Wintsch nem kahdus schetridefmit kapara-naudas gabalus un eeschuhj tohs wezaja mundeeri, lai schihdi pee apluhkofchanas dohmatu, ka mundeeri tihra selta nauda eeschuhhta, ka tas daudfreis kara noteek. Pehz tam no-eet wintsch pee kahda drauga un fala: „Tu nahz lihdsi us uhtrupi, un kad ta mundeere preefscha nahks, tad es tew peegrubdichu, tu sohli tad peezus rublus; faki ka ta ir tawa weza wirsneeka mundeere, kurfch kara kritis, un ne-atlaidees no sohlichanas kamehr nahk pahri par peezdefmit rubleem. — Kapehz? Tapehz ka tu ka darisi, tad dabusi no manis peezus rublus par neko. Draugs to apsohlahs dariht mundeere tohp uhtrupes komisijai nodohhta.“

Uhtrupes deena ir klahht. Sanahlfuchhi ir lohti dauds schihdu, starp kureem ari Izigs Moses. Ari wezais saldats ar fawu draugu atnahk.

Gefahl issault. Weens gabals pehz ohtra tohp apluhkohts un nopirkts. Us weenreis nahk kahda wirsneeka mundeere, weza nodilufe, tomehr ar diwi selta strihpahm. Saldats eegrubsch draugam fahnos un tas nu eefauzahs: „Schehligais Deews! Ia ir mana weza wirsneeka mundeere, kurfch kara mira. Al, to man waijaga dabuht!“

Schihdi mundeeri apskata un weens sohla pufrubli.

Saldata draugs: „Es sohlu peezus rublus!“

Izigs Moses: „Peezas rubles? Na, na! Par wezu uniformi? Laischeet lai es to apluhkoju!“

Saldata draugs: „Kapehz? Es to nelaidichu, prohjam! Ia ir mana wirsneeka mundeere!“

Izigs Moses: „Nu! Man taf ari waijaga redseht!“

To fazijis israuj tas mundeeri saldata draugam no roh-fahm un naudu atradis dohma: „te ir selta nauda eeschuhhta!“ Ahtri falohka wintsch nu mundeeri un sohla wehl weenu pufrubli.

Un ta weens ohtru pahrscholidami jaw bija fazohlijufchi lihds 52 rubleem. Te Izigs Moses eefauzahs: „Peezdefmit trihs rubles!“

Saldata draugs pahrscholiya: „Peezdefmit peezi rubli!“

Izigs Moses wehl reis sohliya: „Zums wine nebuchs dabut! Es dohse peezdefmitpeeze un pufruble! Un nu ir wifes!“

Nu eegrubsch saldats draugam fahnos, lai tas wairs ne sohla un Izigs Moses mundeeri dabuja. Wintsch nu aismalka naudu, fagrahbj mundeeri un fskreen ka wehisch us mahju. Mahja noskrehjis wintsch kleebs: „Seewine, preezajees! Seewina, danzo un lehka! Es efme tahdes rebes taisijufe, kas tikai weenreis par fimte gade nahk! Medse, si mundeere malka tikai peezdefmitpeeze un pufruble.“ Seewa nobihjufehs fala: „Waj tu trake, wines jaw naw peezdefmit kapeikes wehrte. Waj efe neprahhtiges?“

Izigs Moses atbildeja: „Es buhte neprahhtiges, ja wines nebuhte pirkufes. Aptaufste feewine, seltes fe ir eefuhstes!“

Nu Izigs nem leelu leelu nasi, un fahl naudu isgreest. Us reis iskriht kapara gabali. Izigs patriht ka nogihbis us krehfla un blauj: „Nu wai! Nu wai! Es efme nabages wihres. Kur manes selte naudines?“

Seewa lahde Izigu ka traka, bet neko dariht, kas pirktas tas nopirkts, kas malkahs tas aismalkahs.

Wezais saldats fawam draugam eedewa peezus rublus un preezajahs, ka Izigs Moses pats fewi peewihlees.

Studenta wehstule.

Kahds students, kuxam naudas trubka, rakstija fawam teh-wam tahdu wehstuli:

„Mans mihtais tehws!“

Toreis kad Franzufchi us Kreewiju nahza, tad schè Kreewija palika no weena farlanbikfcha tikai wina deguns, kuru wehl tagad flimo nama ar schrauzamu-kabaku baro. Tapat man, mihtais papin, no maneem sahbaeem tikai austinas ir palikufchas, un no fwahrkeem tikai faplihufchas kabatas atlikufchahs, zits wis pagalam. Tapehz luhdsu nu Lewi, selta papin, fuhhti man til dauds naudas, ka waru austinahm sah-bakus un kabatahm fwahrkus litt peetaisihht.“

Tehws gan ruhza, ka nauda atkal jadohd, bet — ari lohti smehjahs pahre dehla johkeem un aifuhhtija tam waijadstigo naudu.

R. Matfcherneeks.

Mihlestibas ruhktums.

Kapehz tu pildi manu firdi
Ar wifai ruhktu baribu,
Ar wahrdem, kas iffatru brihdi
No tewis nahk ar lepnibu.

Gan es Lew rahdu mihlestibu;
Kas wifas dshwes jautums ir,
Tu tomehr atstum — ustizibu
Un gribi, lai man nohst atschir.

Es azim waku wairs nedohfchu
Lew, uffatihht ar mihtlibu,
Bet firdi dusmas es eelifchu,
Lai tu ar' baudi ruhktumu.

K. Ds—n.

Atbildebams redaktehrs Ernst Plates.